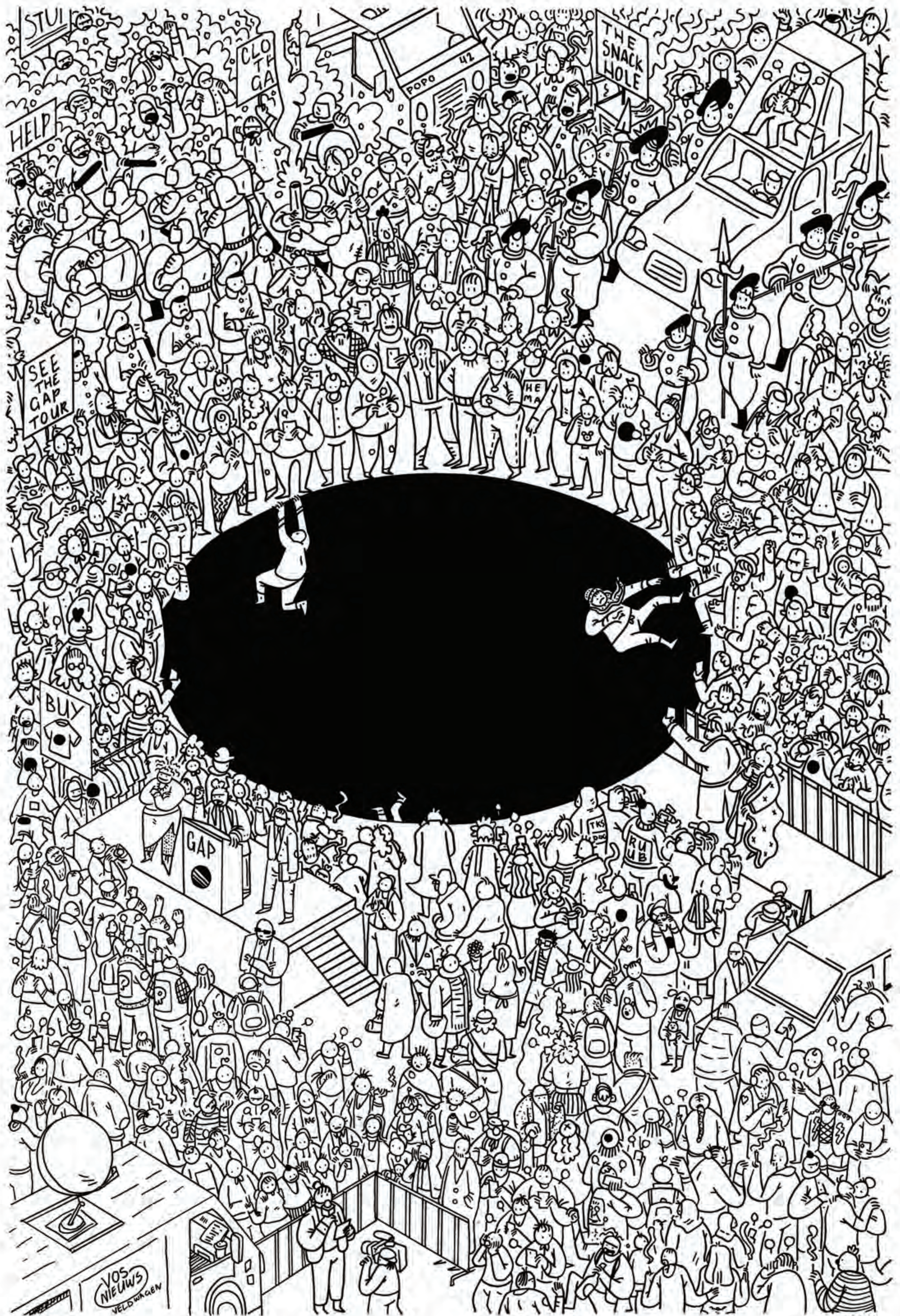

NR. 2 2025
BUITEN
DE ORDE
€ 3,50
ANARCHISTISCH KWARTAALBLAD
KAMPEMENT TEGEN GENOCIDE IN PALESTINA
HUUR OMLAAG LOON OMHOOG
REVOLUTIES VAN ONZE TIJD
YD


HELP
THE SNACK HOLE
POPO 42
SEE THE GAP TOUR
BUY
GAP
VOS NIEUWS
VELDWAGEN

RUUB

1024

BUITEN DE ORDE 2/2025 INHOUDSOPGAVE

Buiten de Orde
Het anarchistische kwartaalblad *Buiten de Orde* is een uitgave van de Vrije Bond. Standpunten ingenomen in het blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs die van het redactiecollectief. Het blad besteedt aandacht aan een breed scala van onderwerpen en wil daarmee een blad voor de anarchistische beweging zijn. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Omslagillustraties
Ruben Gringhuis

Gebruikte lettertypes
Anthony door Sun Young Oh
Young Serif door Bastien Sozeau

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond zijn automatisch abonnee van *Buiten de Orde*; niet-leden kunnen zich abonneren voor € 20,00 per jaar. Voor mensen in de gevangenis is *Buiten de Orde* gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond. Alle nummers zijn digitaal te lezen op www.buitendeorde.org

Abonneer je via vrijebond.org/buitendeorde/abonnement en maak o.v.v. 'abonnement Buiten de Orde' €20,00 (meer is ook welkom) over op: IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGBN L2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

Redactie Buiten de Orde
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
redactie@buitendeorde.nl
buitendeorde.org

Secretariaat Vrije Bond
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
secretariaat@vrijebond.nl
vrijebond.org

Vrije Bond
De uitgangspunten van de Vrije Bond waarin onder meer de visie is omschreven staan elders in deze uitgave en de werking Solidariteitskas met alle mogelijkheden tot het financieel ondersteunen van mensen en initiatieven is terug te vinden op de website van de Vrije Bond. Ook het aanmelden als lid of abonnee kan vrij eenvoudig via vrijebond.org.

Losse nummers zijn voor €3,50 te koop bij:

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24, Amsterdam
sjakoo.nl

Vredesburo Eindhoven
Grote Berg 41, Eindhoven
vredesburo.nl

De Lektuurhal
Over de Kelders 10, Leeuwarden

Boekhandel Rosa
Oliemuldersweg 43, Groningen
bookshoprosa.org

REDACTIONEEL!

Het failliet van de parlementaire democratie is helderder dan ooit

Voor veel anarchisten is het een vanzelfsprekendheid: meedoen aan het geldverslindende circus dat ze de parlementaire democratie noemen, is niet aan de orde. Mochten er anarchisten zijn die daar nog aan twijfelen, dan hier een betoog om je te distantiëren van de Haagse politiek en tegelijkertijd een oproep om intensief actie te voeren rondom de komende verkiezingen.

Wat in de afgelopen weken misschien wel het meest naar voren kwam in de berichtgeving rondom de regering en de politieke partijen was de ongelooflijke hypocriete houding van politiek verantwoordelijke mensen. Het is verbazingwekkend dat politici de mensen in Nederland met behulp van desinformatie proberen te overtuigen van hun gelijk. Voor iedereen was het overduidelijk dat de extreemrechtse PVV het kabinet niet vanwege inhoudelijke argumenten liet vallen. Het gegeven dat deze partij macht aan het verliezen was, was de grond voor het opblazen van het kabinet-Schoof. Het moet voor iedereen inmiddels wel duidelijk zijn dat de opvang van vluchtelingen slechts zeven procent van de totale migratie-instroom beslaat en dat dit dan ook voor heel conservatief Nederland geen crisis kan zijn. De opstelling van de neoconservatieve liberalen was haast nog hypocrieter. Hun woordvoerder was zogenaamd zo boos op het vallen van het kabinet dat zij in haar boosheid even was vergeten dat deze partij twee jaar geleden precies hetzelfde deed. Het argument van duizenden extra migranten vanwege de nareisproblematiek waarop Rutte IV is gevallen, bleek al heel snel onjuist. De informatie die deze nepliberalen gebruikten was niet waar!

In Den Haag is sprake van machiavellisme pur sang, deze politieke theorie stelt dat alles is toegestaan voor het verwerven of behouden van macht, onafhankelijk van recht en moraal. Men mag liegen, verzinnen en verdraaien naar eigen believen zonder enig moraal. De lessen die we uit de meest recente gebeurtenissen kunnen trekken is dat zondebokpolitiek, gekoppeld aan extreemrechtse praat, zonder enige belemmering heeft plaats kunnen vinden in de heilig geachte parlementaire democratie. Daarbij zullen we in ogenschouw moeten nemen dat de samenleving sterk verdeeld, of gepolariseerd, is waardoor diverse grote groepen geen enkele binding met elkaar lijken te hebben. Hier wordt door de huidige politieke partijen handig gebruik van gemaakt. Het doorlopend benoemen dat we in een onveilige tijds periode zitten (zogenaamde massa-immigratie, de Russen die voor de deur zouden staan, Iran dat al veertig jaar dichtbij het ontwikkelen van een kernwapen zou zijn) zorgt ervoor dat mensen zich angstig voelen. Als daarbovenop de propagandamachine een duistere 'werkelijkheid' blijft creëren dan is het niet onlogisch dat mensen deze fictieve werkelijkheid als waarheid gaan zien. Het alsmaar uitroepen van een immigratiecrisis terwijl daar absoluut geen sprake van is, of het drammen over de zogenaamde noodzaak tot het verhogen van de NAVO-norm (lees: geld voor de wapenindustrie) zijn hier slechts enkele voorbeelden van.

Anarchisten kunnen de komende verkiezingen gebruiken om wederom in woord en daad aan te geven dat stemmen niet werkt en dat er sprake is van een fictieve angstcultuur! Het slechts eenmaal in de vier jaar je stem uitbrengen op partijen die zeggen dat ze ons belang dienen, is een niet meer te hanteren systeem. Te makkelijk worden grote groepen in de samenleving beschimpt door partijen die denken dat zij de totale macht hebben en, erger nog, zeggen dat zij namens de bevolking spreken. De weggelopen racisten houden nog steeds trots vol dat twee miljoen mensen op hun eenmansorganisatie hebben gestemd. Het is goed je te realiseren dat er zo'n veertien miljoen stemgerechtigden zijn en dat er dus twaalf miljoen mensen niet op hebben gestemd! Dat is een tweede argument om niet mee te doen aan de verkiezingen. Een niet-democratische partij heeft de samenleving politiek een jaar lang lastiggevallen met het zogenaamd strengste asielbeleid ooit, terwijl een absolute meerderheid van de bevolking juist geen stem op deze megalomane persoon heeft uitgebracht. Ook dat is een gevolg van het parlementaire systeem. Nog een argument is dat deze superclowns met hun rare fratsen het land nogal op kosten jagen. Wat te denken van de kosten van de verkiezingen, de kosten van kabinetsleden

die na negen maanden weer aftreden, weer een geldverslindend verkiezingscircus, weer een maandenlange formatie. Tot slot weten we allemaal dat de politiek aangestuurd wordt door lobbyisten en dat daadwerkelijk beleid tot stand komt in bestuurskamer van multinationals. In de meest recente bizarre taferelen van het Haagse circus werd dit aspect onderbelicht. Maar feit blijft dat de wapenindustrie dolgelukkig is met de huidige geopolitieke situatie, waar zogenaamd linkse partijen trots aan bijdragen, en dat Europa nog steeds voor miljarden euro's gas krijgt uit Rusland. Ook in deze situaties zijn politici voor de gewone burgers niet te volgen. Als verkiezingen er echt toe deden waren deze allang afgeschaft!

De Vrije Bond zou er goed aan doen om binnen de komende HOLO-campagne (huur omlaag, loon omhoog) een plek te reserveren voor een antiverkiezingscampagne, met als speerpunt dat extreemrechts niet wederom zo makkelijk aan de macht zal komen. Een campagne waarin wordt benadrukt dat er geen plaats is voor extreemrechts gezeur en zondebokpolitiek. We accepteren niet dat hele groepen mensen buiten de samenleving gezet worden. Boycot de verkiezingen! Ⓐ

Namens de redactie,
Ron Vrij


STEMBUS
KAPITAAL-
BELANGEN
De Parlementaire Democratie

TIJD VOOR LINKS POPULISME? IN VERZET TEGEN BV NEDERLAND

Je moet het ijzer smeden als het heet is, en nu is het heet. Snikheet. Steeds meer mensen voelen het geweld van decennialange rechtse politiek; onbetaalbare huizen, institutioneel racisme, tijdelijke wooncontracten, flexwerk, politierepressie bij pro-Palestinademonstraties, criminalisering van klimaatdemonstraties, de wapenwedloop, en de aanhoudende bezuinigingen op zorg en onderwijs. De rechtse partijen proberen steeds vluchtelingen de schuld te geven, terwijl ze dit zelf hebben veroorzaakt. Intussen wonen we in BV Nederland, waar de rijken belastingvoordelen cadeau krijgen terwijl groepen aan de onderkant van de samenleving tegen elkaar worden uitgespeeld. Hoe zijn we hier beland en wat doen we ertegen?

Tekst Zwartepers   Beeld Gus Moystad

Deze zomer start de Vrije Bond de campagne 'huur omlaag, loon omhoog' (HOLO) om mensen ervan te overtuigen dat dit geen normale zaak is. Door met de alledaagse thema's huur en loon te beginnen bereik je een breder publiek, en kunnen we vanuit de inkomensongelijkheid een brede klassenbewuste beweging opbouwen die ook andere thema's raakt. Er is alleen nog een heet hangijzer, want hoe doen we dat? Om dat te begrijpen moeten we eerst uitleggen waarom de huren te hoog zijn en de lonen te laag.

Hoge huren: wat zijn de oorzaken en wie heeft hier de schuld van?

We hadden ooit de beste sociale woningbouw ter wereld. Geen land ter wereld had zoveel sociale huur, en huren was meer regel dan uitzondering. In de jaren tachtig was zestig procent van de woningen nog een huurwoning. Het ideaal waren de 'paleizen voor de arbeiders', zoals architect Michel de Klerk ze noemde, waar lagere inkomens goed konden wonen in de stad. Sinds de privatisering van de woningbouw in de jaren negentig zijn de sociale woningbouwcoöperaties noodgedwongen investeringsmaatschappijen geworden die sociale huurwoningen massaal verkopen. Onder VVD-beleid moest het woningbezit gestimuleerd worden, en elke burger zou een investeerder worden, gedreven door winst. Het is geen onbelangrijk detail dat onderzoek uitwijst dat huizenbezitters rechtser stemmen dan huurders. Meer huizenbezitters is dus direct in het belang van de rechtse partijen.

In een klein en dichtbevolkt land als Nederland zijn huizen een schaars goed en daarmee populair onder beleggers. Minister Stef Blok ging destijds zelf op zoek naar buitenlandse investeerders in de Nederlandse woningbouw, en in 2021 werd zelfs één op de drie huizen gekocht door beleggers. 'Pandjesprins' Prins Bernhard junior bezit zelfs 590 adressen die hij verhuurt onder twijfelachtige voorwaarden. Het resultaat van die investeringsgekte: tussen 2011 en 2021 verdubbelde de gemiddelde woningprijs van twee naar vier ton. Maar wat ook verdubbelde in die periode is het aantal geregistreerde daklozen.

TUSSEN 2011 EN 2021 VERDUBBELDE DE GEMIDDELDE WONINGPRIJS EN HET AANTAL GEREGISTREERDE DAKLOZEN

De overheid subsidieert woningbezit vooral met de hypotheekrenteaftrek. In 2011 ontvingen huizenbezitters € 14 miljard aan subsidie, terwijl de huursubsidie in totaal € 3,5 miljard bedroeg. Stadsgeograaf Cody Hochstenbach schrijft in zijn boek *Uitgewoond*[1] dat de helft van deze hypotheekrenteaftrek ook nog eens terechtkomt bij de rijkste twintig procent. De woningmarkt wordt daarom wel een 'ongelijkheidsmachine' genoemd; zij die reeds een woning hebben zien hun waarde toenemen, terwijl zij

die niet kunnen kopen steeds meer aan hun huur moeten uitgeven. Huizenbezitters gebruiken die overwaarde vervolgens om meer huizen te kopen die ook leegstaand prima in waarde stijgen. Als je leegstaande pand vervolgens gekraakt wordt, kun je altijd nog de staat vragen je bezit met politiegeweld te komen verdedigen.

Lagere inkomens: wat zijn de oorzaken en wie heeft hier de schuld van?
Sinds de jaren tachtig werken we steeds harder voor steeds minder geld. Dat zou algemene kennis moeten zijn. Toch schrijven de kranten en tijdschriften er amper over en weten veel mensen dit niet. In hun boek *Fantoomgroei*[2] wijzen journalisten Sander Heijne en Hendrik Noten op een rapport van de Rabobank uit 2018 waarin het zwart op wit staat: sinds 1982 zijn de inkomens nauwelijks gestegen, terwijl de economie hard groeide. Een deel van de middenklasse had zelfs een dalend inkomen. Wat is er gebeurd?

Na de Tweede Wereldoorlog stegen de lonen gelijkmatig mee met de productiviteit, ook wel de 'glorieuze jaren' van het kapitalisme genoemd. Er werd meer geproduceerd, meer werk in minder tijd gedaan, maar de lonen stegen ook mee. Halverwege de jaren zeventig kon je met één laaggeschoold inkomen een gezin onderhouden, een huis kopen, en je had geld over om op vakantie te gaan. Dit was vooral dankzij de vakbonden en een progressief beleid, zo betaalde de hoogste inkomens destijds 72 procent belasting.

Vanaf de jaren tachtig draaide de politieke wind naar rechts. De economie moest bevorderd worden ten koste van de laagste inkomens. De lonen en sociale uitkeringen stagneerden, terwijl hogere inkomens ontzien werden. Tussen 1979 tot 2021 daalde het minimumloon met zes procent. Daarnaast stegen de kosten zoals de btw. In dezelfde tijd daalden de belastingen voor de hoogste inkomens van 72 naar 49,5 procent, en de vennootschapsbelasting (die bedrijfswinst belast) daalde van 9,5 naar 6,5 procent. De economie groeide hard maar steeds minder mensen profiteerden mee van deze groei.

SINDS DE JAREN TACHTIG WERKEN WE STEEDS HARDER VOOR STEEDS MINDER GELD

Sinds de jaren negentig is de productiviteit drie keer harder gestegen dan de lonen. We verdienen dus minder voor meer werk. Je kunt wel raden waar al dat geld naartoe ging. Tussen 2011 en 2021 steeg het aantal miljonairs van 170 duizend naar 317 duizend. De ceo's van de twintig grootste bedrijven zijn fors meer gaan verdienen, wel 83 keer meer dan de gemiddelde werknemer. De rijkste Nederlanders betalen ook nog eens minder belasting dan de lage inkomens, omdat de belasting op bijvoorbeeld de winst met aandelen 15 procent is, en de belasting op je loon bij een gemiddeld inkomen 37,5 procent. Maar het grootste deel van de mensen heeft geen aandelen en profiteert hier niet van. Zo zijn we beland in BV Nederland, een realiteit waarin de meesten van ons steeds harder moeten werken voor hetzelfde loon, terwijl een kleine groep letterlijk slapend rijk wordt.

Anarchistische perspectieven
Nu we weten hoe deze situatie is ontstaan, kunnen we nadenken over alternatieven. Huur omlaag en loon omhoog, daar is iedereen voor. Maar alleen de overheid is in staat met wetgeving onze huren omlaag te brengen en onze lonen omhoog, dus mist deze slogan een anarchistisch perspectief. Wat kunnen we bieden aan mensen die zelf in actie willen komen?

Directe actie: organiseer met de mensen om je heen om met een groep een urgent probleem op te lossen. Hier kun je denken aan brieven sturen naar de huiseigenaar, bezwaar aantekenen, je buren informeren, samen dingen repareren of schoonmaken, je verdiepen in huurdersrechten, of een huurstaking met je buren of buurt organiseren. Maar ook maaltijden met elkaar koken om geld te besparen, een huisuitzetting voorkomen met een blokkade, een leegstand pand kraken, of ongedocumenteerden huisvesten. Op je werk kan dit ook gaan om het organiseren van je collega's, leren over contracten en arbeidsrechten, staken, werkontwijkend gedrag, of langzamer je werk doen met je collega's. Dit is niet altijd makkelijk, maar als je je organiseert met een groepje sta je vele malen sterker. Ook zijn er al veel voorbeelden van succesvolle directe actie binnen de Vrije Bond ter inspiratie.

Prefiguratieve politiek: begin vandaag met de toekomst van morgen
In Nederland is, vooral in de stad, het gemeenschapsgevoel erg laag. Er zijn nauwelijks buurtcentra en we zijn het niet meer zo gewend om ons samen te organiseren in deze individualistische samenleving. Dat moet en kan beter. Een vuist maken tegen fascisme en kapitalisme kan alleen als we ons organiseren. Dit is het idee dat we nu al kunnen starten met de revolutie door op kleine schaal radicale politiek uit te proberen. Dat begint bij je buurt, je collega's op je werk, je vrienden, je familie. Door bijeenkomsten te houden, informatie te delen, een moestuin in je buurt te starten, een buurtvereniging of bewonersvereniging te starten om huurstijgingen aan te kaarten. Maar denk ook aan weggeefwinkels, kledingruil, wederzijdse hulp om huisuitzettingen te voorkomen, solidair zijn met je buren en de straat. Het is ook leuk omdat je een reden hebt je buren te leren kennen, en ook met mensen te organiseren waar je het misschien niet overal mee eens bent. Dat is ook belangrijk om onze buurten sterker te maken tegen staatsgeweld. Als het zover komt dat mensen worden gedeporteerd of hun huis uitgezet, moeten we ze helpen onderduiken of verzetten, net zoals we willen dat anderen ons helpen als het bij ons gebeurt. Sterke buurten vormen de bouwstenen van een sterke samenleving die zich tegen de staat kan verzetten.

Doe mee met de campagne
Dit artikel is in wezen een bron aan informatie waar we uit kunnen putten om mensen te informeren om daarna over alternatieven te beginnen. Voor een landelijke campagne hebben we iedereen nodig: *organizers*, fotografen, videomakers, sociale media, schrijvers. Voel je geroepen en doe mee! Zo kan een flyer en website van de HOLO-campagne de basis uitleggen, elk punt in maximaal

DEZE MAAND BETALEN WE GEEN HUUR



Beeld Zwartepers

NOG VRAGEN, HUISBAAS?

drie of vier zinnen. Of beter nog, in een video met bijvoorbeeld interviews van buurtgroepen en activisten op het gebied van wonen en werk. Denk aan actiegroepen zoals Amsterdam niet te koop, Nieuw West in Verzet, de huurstaking van het Rietlandenpark, het werk van de werkgroep arbeid, Horeca United, en collectieven zoals Le Sabot, Voedselpark Amsterdam, Abolish Frontex, Stop Wapenhandel, AFGA Amsterdam, en vele anderen. Allerlei inspiratie om te zien wat je kunt doen als collectief en praktische tips over hoe dat het meest effectief te doen. Interviews met mensen geven andere mensen hoop en inspiratie zonder het te theoretisch te maken. Hopelijk kunnen we mensen inspireren om hun eigen politieke autonomie te ontdekken en met anderen door solidariteit en vriendschappen sterke gemeenschappen te bouwen. Ⓐ

Noten
1 CodyH ochstenbach, *Uitgewoond: waarom het hoog tijd is voor een nieuwe woonpolitiek*, Dasmag, 2020.
2 Sander Heijne en Hendrik Noten, *Fantoomgroei: waarom we steeds harder werken voor steeds minder*, Atlas Contact, 2020.

STERKE BUURTEN VORMEN DE BOUWSTENEN VAN EEN STERKE SAMENLEVING DIE ZICH TEGEN DE STAAT KAN VERZETTEN



HUUR OMLAAG, LOON OMHOOG

Kom naar het Vrije Bond-congres om de HOLO-campagne vorm te geven en eraan mee te doen: 28-31 augustus in Appelscha.

Tekst Henk

Nieuwe campagne van de Vrije Bond
We gaan op het Vrije Bond-congres de nieuwe campagne 'Huur omlaag, loon omhoog' vormgeven. Daarom willen we iedereen uitnodigen om naar het congres te komen en hun bijdrages te leveren. De Vrije Bond wordt gevormd door haar leden en onze campagnes natuurlijk ook. We willen op het congres tijd en ruimte bieden voor mensen om hun ideeën uit te wisselen over de nieuwe campagne.

Het idee voor de campagne is al op twee eerdere congressen besproken (in 2019 en 2022) en beide keren enthousiast ontvangen. Op beide congressen is er unaniem voor gestemd om deze campagne met de Vrije Bond op touw te zetten. Helaas is het toen beide keren tot weinig gekomen. Om dit te voorkomen gaan we op het congres niet bespreken óf we de HOLO-campagne gaan doen, maar hóe we de campagne gaan doen. Wat voor doelwitten zijn er om actie tegen te voeren? Welke slogans en symboliek zijn uitstekend geschikt om mensen te mobiliseren? Wat zijn lokale invalshoeken die effectief zijn in jouw regio? Naast discussie en plannen smeden, gaan we ook praktische voorbereidingen treffen op het congres. Zo gaan we onder andere samen banners maken die te gebruiken zijn voor toekomstige acties. Dus kom naar het congres en draag bij aan de HOLO-campagne!

NIEUWE CAMPAGNE VAN DE VRIJE BOND

Anarchopopulisme
HOLO is een anarchopopulistische campagne. Daarmee bedoelen we anarchisme met een populistische insteek. De campagne gaat zich richten op mensen die zich momenteel buiten onze beweging of de *scene* begeven. We willen onze beweging laten groeien en dat gaat alleen maar door actief op mensen af te stappen die nog niet in onze beweging rondlopen.

DE BEWEGING KAN ALLEEN GROEIEN ALS WE ACTIEF OP MENSEN AFSTAPPEN DIE NOG NIET IN ONZE BEWEGING RONDLOPEN

Anarchisme leent zich enorm voor een populistische inslag. Veel van onze doelen en slogans zijn dingen die utopisch klinken en enorm populair zijn, ook bij mensen die momenteel geen verbintenis voelen met onze anarchistische beweging. ‘Huizen voor iedereen’, ‘gratis zorg’ en ‘gratis en effectief OV’ zijn dingen waar wij momenteel al voor willen vechten. Deze thema’s leven ook al enorm onder mensen, het is aan ons om hen te mobiliseren en samen met hen hiervoor te vechten. Het gaat er vooral om dat wij deze boodschappen verpakken op een manier die deze mensen bereikt.

Op de Pinksterlanddagen in juni 2025 werd er een workshop over anarchopopulisme gegeven door leden van de Vrije Bond die werken aan de HOLO-campagne. De workshop werd goed bezocht door zowel Vrije Bondsleden als door andere anarchisten en radicalen. De boodschap van anarchopopulisme als strategie werd zeer positief ontvangen en mensen begonnen ter plekke al te bedenken wat voor lokale acties en campagnes ze konden opzetten. Het is dus duidelijk iets dat leeft. Daar moeten we gebruik van maken!

We gaan de straat op *to meet people where they’re at*
Voor de HOLO-campagne willen we de straat op gaan. Iedereen heeft het zwaar en is alle onzin zat. Alles wordt duurder, ontoegankelijker en van slechtere kwaliteit. Politici links en rechts beloven van alles, maar maken niks waar en geven niks om de mensen. Tegelijk is de linkse beweging van electorale partijen tot radicale collectieven de klassenstrijd uit het oog verloren. Klassenstrijd biedt eindeloze mogelijkheden tot het voeren van een werkelijk intersectionele strijd. De meeste gemarginaliseerde mensen behoren tot de werkende klasse. Of het nou gaat om mensen die geracialiseerd worden of mensen die onderdrukt worden op basis van gender of seksualiteit. Connecties bouwen met gemeenschappen uit de werkende klasse is ook de beste manier om het groeiende fascisme het hoofd te bieden.

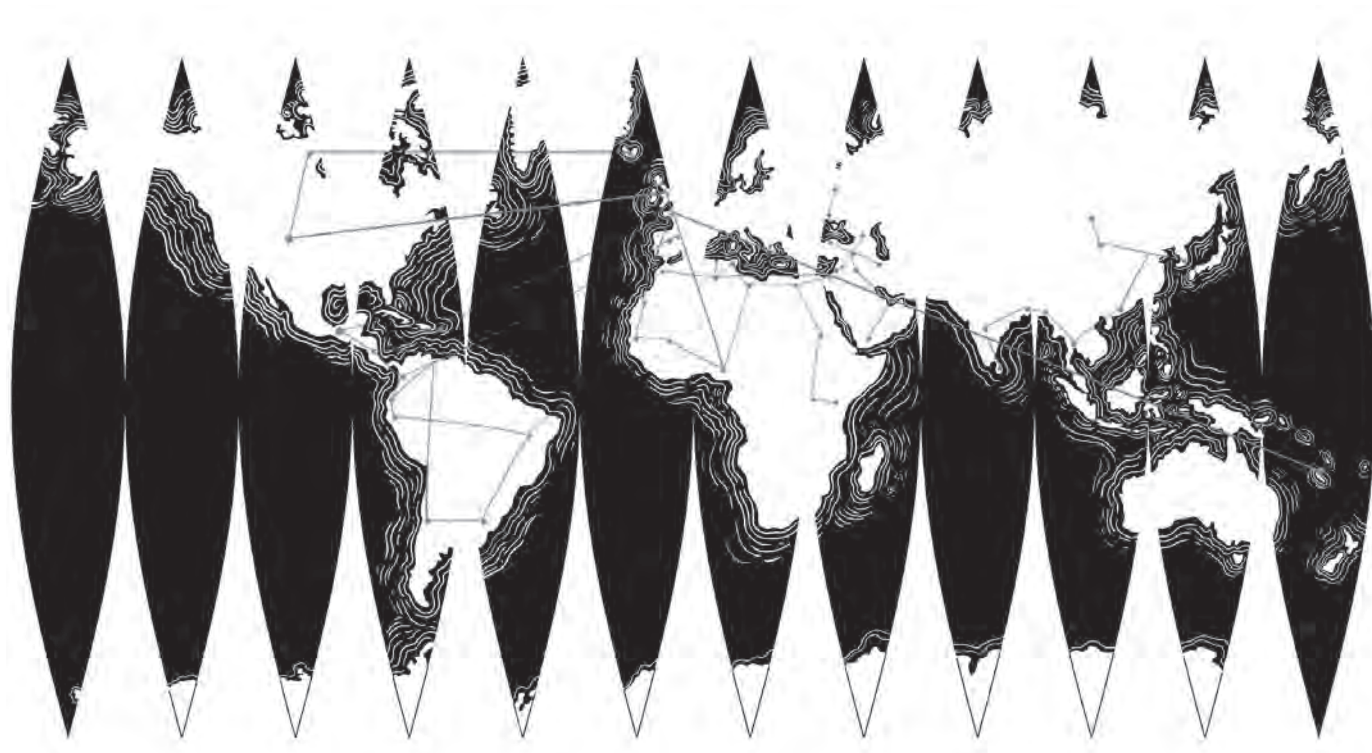
Wij willen weer connectie maken met de werkende klasse, om naar ze te luisteren en te horen waar zij zich druk over maken. Maar ook om onze ideeën te delen en onze boodschap te verkondigen. Geen enkele politicus, rechts of links, gaat hun problemen oplossen. Dat kunnen we alleen samen doen. Op basis van solidariteit, directe actie en wederzijdse hulp. *Direct action gets the goods!*

Huur omlaag! Loon omhoog!
De naam van de campagne is expres een slogan, zodat we deze zo vaak mogelijk en overal kunnen herhalen. Het is ook bewust gekozen als zeer breed, aangezien huur en loon veel dingen omvatten. De naam van de campagne is vooral een slogan, het betekent niet dat de campagne zich alleen op deze twee thema’s richt. Het idee van de HOLO-campagne is een *bread-and-butter*-campagne: iets dat zich bezighoudt met alle thema’s die relevant zijn voor het dagelijks leven van mensen. Denk hierbij aan wonen, werk, leefomgeving, transport, welzijn, zorg, et cetera. Zolang het iets is dat mensen direct in hun eigen leven aangaat en dat bijdraagt aan hun welzijn is het een thema dat aan deze campagne gehangen kan worden. Dus laten we allemaal de straat op gaan voor huur omlaag, loon omhoog! Ⓐ

LATEN WE ALLEMAAL DE STRAAT OP GAAN VOOR HUUR OMLAAG, LOON OMHOOG

REVOLUTIES VAN ONZE TIJD

EEN INTERNATIONALISTISCH MANIFEST



Beeld: Les Peuples Veulent / Maya Mihindou

Door Les Peuples Veulent   Vertaald door Kees Stad

In de voorsteden van Parijs is een netwerk opgezet van mensen die betrokken waren, en dat vaak nog zijn, bij opstandige bewegingen in letterlijk alle uithoeken van de wereld. Ze hebben nu een gemeenschappelijke tekst uitgebracht die zeer interessant is. Hieronder is een stukje vertaald, met een verwijzing naar de rest van de (vertaling van de) tekst.

Op de website van het project[1] is de tekst als pdf-bestand van honderdtwintig pagina's te vinden in het Engels, Frans, Arabisch en Spaans.

Wat de tekst beoogt, is om een appèl te doen op iedereen om de strijd van basisbewegingen te steunen, zonder bevoogdend te zijn. In de eerste plaats betekent het dat je de strijd in 'eigen' omgeving moet voeren, want de tegenstanders zijn overal dezelfde. Maar daarnaast, en dat was volgens de schrijvers een van de grootste missers van de opstanden van de laatste tijd, moet je zoveel mogelijk banden aanknopen met strijd elders, over de grens. Een centrale stelling in de tekst is dat de tijd van de marges aanbreekt, die samen het centrale gezag bestoken en uiteindelijk omver zullen werpen.

In het boekje worden een groot aantal forse knopen doorgehakt en ook heikele punten aangesneden die doorgaans vermeden worden als het om discussies over internationale solidariteit gaat. Het initiatief en de tekst zijn ook een overtuigende kritiek op het in sommige neo-marxistische kringen populair geworden standpunt dat de vijand van je vijand je bondgenoot is. Lees: de *tankies* en de anti-imperialisten en hun stoplaptheorie van de multipolariteit.

En het is vooral een hoopgevende tekst. In plaats van al de opstanden als mislukkingen af te schilderen, zoals de leninist Vincent Bevins doet in het boek *If We Burn*, beschrijft deze tekst ze als, weliswaar onvolmaakte, stappen vooruit op een pad met onzekere uitkomst waar vooral veel van geleerd kan en moet worden en die beter aan elkaar verbonden moeten worden zodat we uiteindelijk samen kunnen optrekken.

De vertaling van de eerste dertig pagina's is te vinden op globalinfo.nl[2]. Hieronder vind je de vertaling, uit het Frans, van de pagina's 59-67.

HOOP, MOED EN OPSTAND HEBBEN ALLE LICHAMEN, GEBIEDEN EN GRENZEN DOORKRUIST

Internationalisme van onderop
Hoewel alles is gedaan om het belang ervan te minimaliseren, om de communicatielijnen af te snijden, om de betekenis ervan te vertroebelen, is de macht van opstandige bevolkingen besmettelijk geweest. Hoop, moed en opstand hebben alle lichamen, gebieden en grenzen doorkruist. De dood, in december 2010, van een Tunesische straatverkoper ontketende een van de grootste revolutiegolven in de geschiedenis. *Kilon yani kilon* (Arabisch voor 'Met iedereen bedoelen we iedereen'), gescandeerd in de straten van Libanon, was een late echo van de Argentijnse *¡Que se vayan todos!* ('Laat ze allemaal weggaan') waarmee de eeuw werd geopend en van de Tunesische *Dégage* ('Oprotten') die deze had onderbroken. Feministen over de hele wereld riepen *Jin, Jiyan, Azadî* ('Vrouwen, Leven, Vrijheid'). In Brussel en Lausanne, net als in Parijs, kwamen demonstranten in opstand tegen de moord op Nahel door de Franse politie. De frontlinies van Colombiaanse kameraden leenden de schilden en liederen van de Chileense frontlinies. Door, voor een tijd, de luchtspiegeling van natiestaten te doorbreken, hadden de rebellen van onze eeuw soms het gevoel eenzelfde vijand met meerdere gezichten te bestrijden. Dezelfde politieagenten aan de voorkant, dezelfde banken aan de achterkant, dezelfde klootzakken bovenaan.

Maar een gevoel is niet voldoende om een front te vormen. De opstandige Egyptenaren kregen het niet voor elkaar hun 'ultra's' op pad sturen om de opstand in Libië te steunen. De communalisten over de hele wereld hebben geen enkele steun verleend aan de lokale raden in Syrië. De zapatisten hadden niet de middelen om ervaren kaders naar de vergaderingen in Chili of Colombia te sturen. De hackers van Anonymous stonden er alleen voor om de comunicatiebressen te dichten en de digitale bolwerken aan te vallen, overal ter wereld, om de opstandelingen te steunen.

Het gebrek aan steun van de kant van revolutionaire krachten heeft de Syrische rebellen ertoe aangezet wapens en geld van Saoedi-Arabië en Turkije te aanvaarden. Het Palestijnse verzet is gedwongen geld aan te nemen van Iran en Qatar. De Koerden van de PYD[3] zijn afhankelijk van het Syrische regime en hebben nu eens hulp gezocht bij diens bondgenoot Rusland, dan weer bij de Verenigde Staten om stand te houden. Opstandelingen in West-Afrika steunen op de hulp van Rusland en China om zich van Frankrijk te ontdoen. Het volksverzet in Oekraïne heeft zijn overleving in handen van het Westen moeten leggen.

Afhankelijk zijn van grootmachten blijft voor veel revolutionairen de afgelopen jaren een kwestie van overleven, hoe zou je hen kunnen veroordelen? Door hun te vragen onderdrukt te blijven leven, te capituleren of passief de bombardementen af te wachten? Het gebrek aan echte internationale basissolidariteit veroordeelt revolutionairen tot isolement of tot het moeten toezien hoe de eisen van de bevolking door buitenlandse actoren, die veel meer bezig zijn met hun eigen belangen dan met degenen die ze beweren te helpen, worden gekaapt. Syrische revolutionairen, in de steek gelaten door de hele wereld, vroegen: 'De regeringen hebben ons verraden. Waar zijn de bevolkingen?'

Het probleem van 'solidariteit'
Nadat de Amerikaanse invasie het land had verwoest en de lokale zaadbanken waren gebombardeerd, overspoelden internationale organisaties de landbouwproductiegebieden in Irak met gratis aan boeren uitgedeelde GGO-zaden[4] om hen in staat te stellen hun activiteiten te hervatten. Om deze zaden te kunnen gebruiken, moesten echter speciale chemische meststoffen en pesticiden worden gekocht van buitenlandse bedrijven, waardoor de meesten zich in de schulden staken en vervolgens hun land moesten opgeven. Zo wordt de koloniale overheersing voortgezet door middel van humanitaire hulp en voert deze 'hulp' een van de bakermatten van de landbouw naar de ondergang.

Sinds een veertigtal jaren is 'internationale hulp' langzaam in de plaats gekomen van het internationalisme dat, als te partijdig beschouwd, werd opgeofferd op het altaar van de 'ontwikkeling'. De kritiek op deze opvatting is al lang geleden geuit, vanwege de hiërarchie en afhankelijkheden die het creëert, waarbij de landen in het Zuiden niet zonder de ngo's uit het Noorden kunnen. Hoewel humanitaire hulp in veel situaties levens kan redden, pakt het zelden de oorzaken van problemen aan. Het is een noodzakelijke pleister, maar het stopt nooit de bloeding. Zelfs wanneer internationale hulp minder cynisch is, zich 'internationale solidariteit' noemt, en probeert concrete hulp aan bevolkingsgroepen te bieden, veroorzaakt het perverse effecten.

Na de Oslo-akkoorden, beleefden de inwoners van Palestina de massale komst van ngo's, stichtingen en andere internationale organisaties. De vormen van zelforganisatie vanuit het volk die uit de verschillende Intifada's waren ontstaan, werden verdund in de 'civiele samenleving', waar verzetsinspanningen werden aangemoedigd om zich te formaliseren, om 'projecten' te worden, met logo's, intentieverklaringen en budgetten. Door financiering afhankelijk te maken van de uitvoering van 'apolitieke' acties, werden basisinitiatieven misvormd, waardoor het verzet van de bevolking verzwakte. Als we hieraan de absolute controle toevoegen die de Israëlische bezettingsautoriteiten uitoefenen over elke vorm van burgerlijke organisatie op de Westelijke Jordaanoever en in Jeruzalem, kunnen we ons nauwelijks meer verbazen dat Hamas, een reac-

tionaire organisatie, zo'n steun geniet zolang deze, voorlopig, de enige kans op nationale bevrijding belichaamt.

Deze vormen van solidariteit zijn in wezen neerbuigend en maken hulp afhankelijk van regels en tijdschema's die losstaan van de strijd in de gebieden. En dan hebben we het niet eens over de loyaliteiten, codes, taalelementen en bureaucratie die ze vereisen.

Wie aanspraak wil maken op steun van buitenaf, moet zijn zaak aanvaardbaar, zelfs aantrekkelijk maken. De afhankelijkheidsrelatie met externe financiers onderwerpt de zaak aan de steun die ze waarschijnlijk zal ontvangen. De zaak wordt zo gevormd dat ze het grootst mogelijke rendement oplevert, om haar toegang tot en concurrentiepositie op de solidariteitsmarkt te garanderen. Deze solidariteit verandert de geest van de strijd en onderwerpt de marges aan de controle en validatie van de centra, of die nu westers, Russisch, Turks, Chinees of van de Golfstaten zijn. De brigades van Syrische revolutionairen moesten ofwel hun baarden afscheren zodat de westerlingen hen zouden steunen, ofwel ze laten groeien om het geld van Qatar en Saoedi-Arabië te krijgen.

Zelfs wanneer 'internationale solidariteit' afkomstig is van organisaties en collectieven die de strijd een grote autonomie toekennen door te vertrouwen op de direct betrokkenen en degenen die ter plaatse aanwezig zijn, leidt dit vaak tot eenzijdige relaties. De taalkundige aanpassingen en praktijkanalyses die door een deel van de actoren in de internationale solidariteit worden doorgevoerd, getuigen weliswaar van een bewustwording van de netelige kwesties die de steunrelatie oproept, maar beantwoorden slechts een deel van het probleem. Het gaat erom samen, tussen de eerst betrokkenen en de solidaire personen en organisaties, gemeenschappelijke politieke en ethische lijnen en een strategische praktijk te definiëren, die als enige in staat zijn de structurele ongelijkheden en de dominantierelaties die ze teweegbrengen te compenseren, en zo de voorwaarden te scheppen voor echte wederzijdse hulp, gebaseerd op de opbouw van gelijkwaardige en wederkerige relaties tussen strijden en gebieden.

Wederzijdse hulp

Wederzijdse hulp begint met de erkenning van onze behoefte om samen te zijn en te werken. Het is een proces dat inhoudt dat we met elkaar in contact treden en vertrouwensbanden smeden. Het houdt in dat we er voor elkaar zijn en maakt geen onderscheid tussen woorden en daden. Het is niet gebaseerd op de bezorgdheid om een 'goede daad' te verrichten, maar impliceert dat we de strijd van de ander beschouwen als onderdeel van onze strijd en vice versa. In een wereld waar concurrentie koning is, ook tussen strijden, is dit de omkering van een paradigma.

Wederzijdse hulp heeft geen centrum omdat het in meerdere richtingen werkt zonder de verschillen en machtsverhoudingen die ons doorkruisen uit te wissen. Toen de eerste arbeiderssolidariteitskassen in de

DE KOLONIALE OVERHEERSING WORDT VOORTGEZET DOOR MIDDEL VAN HUMANITAIRE HULP



WEDERZIJDSE HULP IS DE MOTOR VAN HET INTERNATIONALISME

negentiende eeuw geld stuurden om een staking te steunen, benadrukten ze dat het om leningen ging in plaats van giften. Het idee was niet om rente of zelfs effectieve terugbetaling te verwachten; het ging er eerder om te bevestigen dat het niet uit goedheid of liefdadigheid was, maar een gebaar dat andere gebaren in ruil opriep, op andere momenten, of in andere vormen. Het is duidelijk dat het vanuit het Mondiale Noorden gemakkelijker is om financiële steun naar de landen in het Mondiale Zuiden te sturen dan andersom, en deze mogelijkheid moet volledig worden benut. Maar dit is geenszins de enige vorm die wederzijdse hulp kan aannemen. Het kan op verschillende niveaus plaatsvinden.

De eerste vorm van wederzijdse hulp is materieel. Het brengt ons terug naar de *minga*. In Abya Yala[5] belichaamt dit principe verschillende vormen van de mutualisering van taken, middelen en goederen die nodig zijn voor collectieve werken en constructies: een huis verplaatsen, een veld bewerken, een gebouw bouwen. De minga ontstaat wanneer mensen, buren en gemeenschappen samenwerken terwijl ze tegelijkertijd vreugde, gezelligheid, ontmoeting en de ervaring van collectieve kracht delen. De opstanden en hun nasleep hebben ons de noodzaak van materiële steun getoond, van medicijnen tot zaden, wat een lange keten van mensen en plaatsen impliceert. Hiervoor hebben we bondgenoten nodig die wegen kunnen openen en grenzen kunnen oversteken. De solidariteitskonvooien die na 2008 naar de basiscollectieven in Griekenland gingen of de initiatieven voor volkshulp in Oekraïne sinds 2022 vormen voorbeelden van praktijken die veralgemeend zouden kunnen worden en waarvan de methoden verfijnd en gedeeld zouden kunnen worden. De ruimte voor vooruitgang op dit gebied is aanzienlijk.

Maar zelfs daarvoor hebben we geld nodig. Hoe kunnen we ons een effectieve financiële wederzijdse hulp voorstellen? Of anders gezegd: is het mogelijk een revolutie of een volksverzet te financieren zonder de hulp van de machtigen? Talrijke diaspora's, Koerdisch, Palestijns of Birmaans, zeer recent of al lang geleden, hebben de strijd in hun landen van herkomst mogelijk gemaakt. Dit is een van de vormen van financiering door en voor de bevolkingen. Om slechts een recent voorbeeld te noemen, heeft het Birmese verzet de revolutionaire crowdfunding gepopulariseerd, waarbij honderden miljoenen dollars werden opgehaald die rechtstreeks de verzetsgroepen hebben gevoed. Of het nu gaat om vormen van massale microbijdragen of om de oprichting van transnationale mutualiteiten, we kunnen onze afhankelijkheid van de goede wil van sponsoren, staten en ngo's beperken.

Naast de direct materiële kwestie kan wederzijdse hulp concreet worden in het doorgeven van de stemmen van personen en groepen die worstelen met de realiteit van het revolutionaire terrein. De taak die een internationaal netwerk van wederzijdse hulp te wachten staat, is dan om ze door de mazen van de medianetten en de ruis van reactionaire communicatiekanalen te loodsen. Geen enkele revolutie zou zich nog verweesd of verraden moeten voelen door de onverschilligheid van de wereld. Dit veronderstelt, in eerste instantie, dat men op cruciale momenten met de mensen ter plaatse kan communiceren, om de informatie ter plaatse te verkrijgen en te vertalen naar andere contexten. En in tweede instantie, om de coördinatie van steunacties mogelijk te maken, en verbindingskanalen op lange termijn tot stand te brengen, om onze percepties en analyses van de situatie te delen.

De vorming van een gemeenschappelijke geschiedenis, geweven uit al onze verzamelde ervaringen, is van vitaal belang. Dit gebeurt door het in omloop brengen van verhalen en analyses die voortkomen uit eerdere strijden en ervaringen. Een antifascistische campagne voeren, een feministische grondwet schrijven, agro-ecologische technieken ontwikkelen, een leger trollen verslaan, zich verdedigen tegen de politie, financieringsnetwerken opzetten of de reactie op de dagelijkse behoeften van een bevrijd gebied organiseren, zijn leerprocessen en kennis die we kunnen delen en in omloop kunnen brengen. De conservatieve en contrarevolutionaire krachten doen er alles aan om onze opstanden af te schilderen als criminele chaos, onze kameraden als terroristen, onze verworvenheden als mislukkingen. De strijd om verhalen en beelden staat meer dan ooit centraal, zowel in de onmiddellijkheid van de strijd als om een geheugen van de toekomst te voeden, zoals Chileense kameraden zeggen.

Wederzijdse hulp, ten slotte, belichaamt zich in actie. Het is hier een wapenfabriek blokkeren om daar de intensiteit van de bombardementen te verminderen, het is hier een multinational belagen om daar zijn extractivistische projecten elders in gevaar te brengen. Het is ook invloed uitoefenen op wat men 'de publieke opinie' noemt. Interveniëren in de verschillende leef-, werk-, opleidings-, vrijetijds- en strijdplaatsen om recht te doen en morele steun te bieden aan degenen die ver weg strijden. Wederzijdse hulp is de motor van het internationalisme. Lokale strijden kunnen, door zich open te stellen voor het internationale, wereldwijde actiecapaciteiten ontwikkelen tegen de netwerken van macht en geld die zelf geen grenzen kennen. Aan gemeenschappelijke en relevante doelen is geen gebrek. Ⓐ

De vertaling van de overige hoofdstukken zal later te vinden zijn op globalinfo.nl

Noten

1. De originele Franse tekst is te vinden op thepeopleswant.org/fr/, de Engelse tekst is te vinden op thepeopleswant.org/en/
2. globalinfo.nl/recensies-enzo/revoluties-van-onze-tijd-internationalistisch-manifest/
3. Democratische Uniepartij, noot van de redactie.
4. Genetisch gemodificeerde organismen, noot van de redactie.
5. Abya yala is de naam die de oorspronkelijke volkeren hebben gekozen als de naam van de gebieden die in het Westen als Noord-, Centraal-, en Zuid-Amerika worden gezien. De term stamt uit het Kuna, de taal die door de Kuna-bevolking wordt gesproken. Deze bevolking woont op de plek waar Noord- en Zuid-Amerika samenkomen, noot van de redactie.

VERSLAG VAN DE BEZETTING VAN DE UNIVERSITEIT UTRECHT



Op woensdag 7 mei 2025 begon een nieuwe *encampment* op het plein van de bibliotheek van de Universiteit Utrecht (UU). Dit kampement, precies een jaar nadat het vorige bruut werd opgedoekt door de Mobiele Eenheid na een beslissing van het College van Bestuur (CvB), zou een kleine twee weken lang een plek zijn waar studenten, medewerkers en mensen buiten de universiteit elkaar konden ontmoeten, alternatieve lezingen konden volgen en zich samen hard konden maken voor een vrij Palestina. Tekst Alexandra

Academische medeplichtigheid
Sinds het begin van de genocide in Gaza weigert de UU, net zoals veel andere academische plekken in Nederland, om de banden met Israëlische universiteiten te verbreken. Van deze Israëlische universiteiten is alom bekend dat zij via hun samenwerking met de Israel Defence Forces (IDF) en het militair-industrieel complex in het algemeen, een cruciale schakel zijn in het surveilleren, onderdrukken en uitroeien van de Palestijnse bevolking. Wat opvalt is dat waar de banden met Rusland na de inval van Oekraïne vrijwel meteen werden verbroken, bij de genocide van Israël op Gaza keer op keer de indruk wordt gewekt dat dit een 'lastig en complex vraagstuk is met veel verschillende kanten en meningen'. Vanwege deze hypocrisie zijn studenten, medewerkers en andere betrokkenen van de UU al jaren bezig de druk op te voeren op de universiteit om verantwoordelijkheid te nemen en zich uit te spreken tegen de kolonisatie van Palestina. Op een recente toezegging van de UU na, waarin werd gesteld dat er geen nieuwe banden met Israël worden aangegaan en dat een samenwerkingsverband met de Israëlische overheid zelf wordt verbroken, weigert de universiteit hier pertinent gehoor aan te geven.

Het is hierbij wellicht nuttig om te vermelden dat, zoals veel onderwijsinstellingen in Nederland, onder een dun laagje van institutionele democratie toch vooral een hiërarchische managementorganisatie schuilgaat waar een klein groepje carrièristen de meeste macht in handen heeft. Deze managementklasse, waar het CvB de uiteindelijke top van is, lijkt er vooral baat bij te hebben dat de UU een gedepolitiseerde diplomafabriek is die zonder te veel moeite en controverse met allerlei dubieuze organisaties samenwerkingsverbanden aan kan gaan, waar naast de universiteiten uit Israël, Shell ook lang een voorbeeld van is geweest. Hierbij is het een gewoonte geworden om het belang van academische vrijheid retorisch en filosofisch zo in te zetten dat het als legitimatie van medeplichtigheid aan onderdrukking en uitbuiting kan dienen.

Kampement
Het kampement was een nodig tegengif tegen deze tendensen van de UU. Hier werden in werkelijkheid de idealen van kritisch onderwijs, actieve deelname aan besluitvormingsprocessen en het streven naar rechtvaardigheid nageleefd.

MENSEN SNAPTEN INTUÏTIEF DAT IEDEREEN VERANTWOORDELIJK WAS VOOR HET SUCCES VAN HET KAMPEMENT

Het kampement duurde zoals eerder gezegd ongeveer twee weken, of twaalf dagen om precies te zijn. Het vond plaats op het plein van de universiteitsbibliotheek in de binnenstad van Utrecht, een ruimte van zo'n ongeveer 2800 vierkante meter. Hier stonden tenten, was er een voedselvoorraad die steeds aangevuld werd door behulpzame medestanders en waren er geïmproviseerde sanitaire voorzieningen. Hoewel er achter de schermen veel georganiseerd werd, zodat onder andere de coördinatie van de spullen goed liep, er continu nieuwe dagprogramma's werden opgesteld en er voorbereidingen werden getroffen mochten er arrestaties volgen, leefde er sterk het gevoel dat als je meedeed met het kampement je actief een bijdrage leverde aan het reilen en zeilen van de organisatie. Hierin zat het ethos van gelijkheid in rechten en plichten; in de basis heb je overal inspraak, zolang je ook bereid was te doen wat je kon om dat in de uitvoering te brengen. Dit bleef het gehele kampement intact, mensen snapten intuïtief dat iedereen verantwoordelijk was voor het succes van het kampement en dat er geen plek was voor de baas uithangen.

De sfeer was over het algemeen erg goed. Er waren veel dingen om te doen, zoals onder andere lezingen gerelateerd aan kolonialisme of de Palestijnse bevrijdingsstrijd, workshops, danslessen, discussies en spelletjes die deelnemers aan het kampement hadden meegenomen. Men kon het in de basis goed met elkaar vinden, en er hing voornamelijk een sfeer van ontspannenheid en vrijetijdsbesteding. Dit alles niet ten koste van het besef van waarom we daar waren natuurlijk, maar er was geen atmosfeer van grimmigheid of doemdenken. We waren daar naar mijn indruk met een positief gevoel van strijdbaarheid en woede richting het universiteitsbestuur, met liefde voor onze kameraden en een gevoel dat we ons op een nuttige manier aan het inzetten waren voor de bevrijding van Palestina.

PAS OP HET MOMENT DAT ER BESLOTEN WERD OM DE DRUK TE VERHOGEN, VERANDERDE DE SITUATIE

Gespannen diplomatie
De relatie tussen het kampement en de universiteit leek op die van een gespannen vredesonderhandeling. Er lag veel nadruk op gesprekken, maar het leek ook alsof de universiteit ervoor gekozen had om het kampement dood te laten bloeden, vermoedelijk omdat het had geleerd dat studenten in elkaar laten slaan niet bepaald goed was voor het imago van de universiteit. Het kampement werd vaak medeverantwoordelijk gehouden voor de 'veiligheid' op het plein van de universiteitsbibliotheek waarin we bijvoorbeeld 's nachts moesten voorkomen dat mensen die geen deel uitmaakten van het kampement het terrein opgingen. Verder werden we geacht dat we mensen die hun fiets in de fietsenstalling (waarvan de ingang zich op dat plein bevond) kwijt wilden of op wilden halen hun gang

lieten gaan en dat we geen schade toe zouden brengen aan het gebouw (waar het plakken van stickers, posters en stoepkrijten van leuzen gelukkig niet onder vielen). Naast deelnemers van het kampement was er ook namens de universiteit veel ingehuurde beveiliging, en zeker in het begin van de bezetting was de politie ook veelal aanwezig. Verder bleef de universiteit er vooral voor kiezen om de situatie zoveel mogelijk te negeren, in de hoop dat we vanzelf weg zouden gaan. Dat gebeurde natuurlijk niet en dus bleef het bestaan. Pas op het moment dat er besloten werd om de druk te verhogen, veranderde de situatie.

Bezetting gebouw en einde

Gefrustreerd door de totale inactie van de universiteit, en de non-antwoorden die het CvB bleef geven, besloot het kampement om een stap verder te gaan. Er werd besloten om een van de gebouwen grenzend aan de universiteitsbibliotheek te gaan bezetten, en het kampement zelf grotendeels achter te laten. Aldus geschiedde, en het programma (en het overgrote deel van de deelnemers) verplaatste zich naar de Drift 13, waar het kampement bleef tot aan de ontruiming.

Die ontruiming volgde helaas al vrij snel. Anton Pijpers, voorzitter van het CvB, kwam weer met ons spreken. Dit was de eerste keer dat hij met ons in gesprek ging sinds het begin van het kampement. Zoals we van hem en het CvB in het algemeen gewend waren, kregen we vooral non-antwoorden en laffe oproepen om vooral maar op een brave manier 'het gesprek aan te gaan', zonder enige echte toezeggingen aan onze eisen. Ontevreden met de antwoorden van Pijpers, en beseffend dat het einde naderde, stroomden we het bezette gebouw in en begonnen we met barricaderen. Dit werd zorgvuldig gedaan met alle spullen die we tot onze beschikking hadden. Ook hier, in de stress en urgentie van een mogelijk gewelddadige ontruiming, was er veel kameraadschap en moed te vinden.

Niet veel later arriveerde de politie. Buiten het gebouw stond inmiddels een grote menigte, vol energie, en met leuzen en spandoeken. De politie begon vrijwel meteen met sommeren, waar de kameraden buiten natuurlijk geen gehoor aan gaven. Een groot deel van de menigte stond voor de ingang van het gebouw, duidelijk niet klaar met het tonen van hun solidariteit. Dit deel van de menigte werd hardhandig door politie naar achteren geduwd en er volgden rake klappen met de wapenstok, waar bovenhandse slagen geen uitzondering waren. In tegenstelling tot wat de politie later zelf zou beweren werd er helemaal niet getrokken aan de vesten van de agenten en was de beschuldiging dat de demonstranten zich gewelddadig tegen de politie hadden verzet zeer vergezocht.





Na ongeveer een kwartier was de baan vrij voor de politie om het gebouw te ontruimen. Gelukkig waren mensen er goed in geslaagd de boel te barricaderen, waardoor het uiteindelijk onmogelijk bleek om via de voorkant het gebouw in te komen. Pas nadat de politie met veel moeite een ingang had gevonden via de achterkant, en veel tijd kwijt was om met zagen en andere zware gereedschappen een mogelijk pad te banen, lukte het ze om onze ruimte te benaderen. Sommigen van ons kozen er op dat moment voor zich niet te verzetten, en werden zonder veel problemen naar de bussen gebracht. Mensen die zich wel verzetten, kregen nog een nare ervaring mee; er volgde buitensporig gebruik van bokkenpootjes, er werd bij iemand een piercing uit de neus gerukt, en er werd iemand op hun hoofd geslagen door een agent. Nadat we uit het gebouw waren gehaald, werden we in bussen geladen en naar een plek buiten Utrecht gebracht. Met de verwachting dat op z'n minst sommigen van ons zouden worden opgepakt, was het een behoorlijke opluchting toen we aan het einde van de rit vrij werden gelaten.

ONDANKS DE HEFTIGE AFLOOP WAS DE SFEER TOT AAN HET EINDE GOED EN STRIJDBAAR

Leve de solidariteit!

Ondanks de heftige afloop was de sfeer tot aan het einde goed en strijdbaar, en hoewel velen van ons absoluut razend zijn dat de universiteit liever zijn studenten uitzet dan samenwerking met genocide stopt, zullen we de strijd niet opgeven. Ook persoonlijk blijf ik geïnspireerd raken door dit soort gebeurtenissen, want het toont aan dat een wereld vol solidariteit en wederzijdse hulp geen sprookje hoeft te zijn, maar dat het een alledaagse praktijk kan worden.

HET TOONT AAN DAT EEN WERELD VOL SOLIDARITEIT EN WEDERZIJDSE HULP GEEN SPROOKJE HOEFT TE ZIJN

UU cut the ties, stop supporting genocide! Ⓐ

Dit artikel is tot stand gekomen met de hulp van medeactivisten die bij het kampement betrokken waren.


DISCLOSE
DIVEST
WE WILL NOT STOP
WE WILL NOT REST
ZIJN
DRIFTIG

KRAAK TEGEL VERHA- LEN

Tekst Rosa Hanssen

Alles rood
Met mijn vuist om het schepje heen geklemd, stort ik me opnieuw op het gepigmenteerde cement. Elke keer weer verbaas ik me over de kracht die nodig is om het cement binnen twee minuten om te scheppen en goed te mengen, ook al is dit de vijftiende keer. Het cement droogt binnen vijf minuten. Na twee minuten scheppen zijn er nog drie minuten over voor het gieten en bestempelen. Prangende ogen omringen mijn gehurkte, in rood pak geklede gedaante, en er heerst een gespannen maar vrolijke sfeer. Gaat het lukken?

In hoog tempo schep ik met grote slagen het rode mengsel uit de bak, de straat in. Ik druk elk hoekje goed aan en let op een goede compressie van het materiaal. Opgelucht kunnen mijn schouders zich ontspannen: de hoeveelheid gemengd cement vult het gat in de straat perfect. Met een hamer stempel ik het metalen logo in de mortel – en voilà! Het straatbeeld heeft een rood tintje gekregen, en daarmee is de kraakgeschiedenis weer een stukje zichtbaarder geworden. De Kraaktegel is een feit.

Levende verhalen
Het leggen van de Kraaktegel is een bijzondere gelegenheid. Het voelt vaker alsof de tegel míj als maker met zich meeneemt, dan andersom. En daar geniet ik met volle teugen van. De Kraaktegel neemt mij mee naar plekken waar een verhaal dat vaak 45 jaar geleden begon, nog leeft. Naar mensen die het kapitalistische systeem door en door hebben ervaren vanuit een uniek en dapper perspectief. Naar mijn vrienden die succesvol navigeren tussen studie en kraakpand. En naar de straat, waar het echte gesprek direct ontstaat door de reactie op het rode vlak.

Nijmegen
Nijmegen is een voor mij persoonlijk onbekende stad, waar na twee jaar vijf Kraaktegels liggen, en waar ik me door het openlijk gedeelde anarchisme begin thuis te voelen. Een van de meest recent gelegde tegels legde ik op 1 juni bij de Pontanus, ter ere van het 45-jarig bestaan van het kraakpand. Ik belandde op een groots stoepfeest, waar verschillende muziekgroepen speelden en oud-krakers zich mengden met sympathisanten en kleine nieuwe generaties. In de trapgang overhoor ik twee originele krakers. Alles ziet er nog precies zo uit als toen ze het bouwden in 1980. Voldaan, met de handen in hun zij, kijken ze om zich heen.

Voor de gelegenheid waren de archieven opgerakeld en voor de deur op een klein tafeltje uitgestald. Samen met Iris, inmiddels voor mij een bekende van De Plu, neem ik plaats in een van de uitnodigende fauteuils bij het tafeltje. We bladeren door lange pagina's met warrige teksten in verschillende handschriften. Het is het logboek van het krakerscafé dat ik in mijn handen heb. 'Dit is een WhatsApp-groep uit het pre-mobiele tijdperk', zegt Iris opgetogen. De verschillende handschriften staan onder elkaar, en met pijltjes wordt aangeduid wie waarop reageert. Iemand schrijft: 'Bedankt Bart, voor het repareren van de bar!' Bart reageert: 'Daar moet je Pieter voor bedanken!' Een ander schrijft: '19:15 uur: Ik zit hier al een tijd in mijn eentje de wacht te houden omdat er mogelijk een inval kan zijn bij Radio Rataplan. Het is een beetje saai. 20:00 uur: nog steeds niks gebeurd, maar mocht er vanavond niks gebeuren, dan zou dat ook beter zijn.'

Ik hoor een fanfare van ver aankomen, sla het boek dicht en loop de straat op. Daar komt de band Kladderadatsch aanlopen met trompetten, trommels, trombones en een saxofoon. Iemand tikt van achteren op mijn schouder. Ik draai me om en zie het koppel dat mij hielp bij het leggen van de tegel. Ze vertellen me blij te zijn met de tegel, en zo beginnen we een gesprek. Ze blijken twee sympathisanten van de Pontanus geweest te zijn. Sinds de kraak zijn ze betrokken gebleven bij het pand, en vooral vaak bij de feesten en het kraakcafé geweest.

DE KRAAKTEGEL BENADRUKT DE AANWEZIGHEID EN HET BELANG VAN KRAKEN IN DE STAD

Ze vertellen over een man in het bijzonder: 'de schoenmaker', ook wel bekend als de straatwacht. Het is de overbuurman van de Pontanus, die heel zijn leven op deze zelfde plek heeft gewoond, en alles wat de Pontanus heeft meegemaakt, gezien heeft vanaf de overkant. Hij is altijd meelevend geweest met de krakers en is inmiddels boven de negentig jaar oud. Ze wijzen hem aan. Daar staat-ie, met een petje op en een te grote blazer aan. Met gebogen knieën en een knikkend hoofd wiegt hij mee op de muziek van de trompetten.

Onderweg naar huis loop ik samen met Iris nog even langs De Plu. Ze wijst me hoe de van de bomen gevallen bloemetjes de afdruk in de Kraaktegel hebben opgevuld. De tegel ligt er mooi bij. In de trein galmen alle gesprekken en indrukken voort in mijn hoofd, en met enthousiasme over de volgende Kraaktegellegging begin ik te schrijven. Ⓐ





De Kraaktegel is een project van Rosa Hanssen en benadrukt de aanwezigheid en het belang van kraken in de stad. De rode tegel vereeuwigt de strijd voor betaalbare en toegankelijke ruimtes voor iedereen. De laatste tegel werd op 14 juni gelegd op de Jan Willem Brouwersstraat 50 in Amsterdam, tijdens het 45-jarig jubileumfeest.

Meer weten of zien waar andere Kraaktegels liggen? Kijk op @kraaktegel of damesaap.nl. Ken je een plek waar deze tegel ook thuishoort? Neem contact op!

GRIEKSE


ΤΙΜΗ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΣΤΟΝ
ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΕΝΟΠΛΟ ΑΓΩΝΙΣΤΗ
ΚΥΡΙΑΚΟ ΞΥΜΗΤΗΡΗ
ΚΑΙ ΣΕ ΟΣΟΥΣ/ΕΣ ΕΧΑΣΑΝ
ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΜΑΧΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ARTHUR CARON CHARLES BERG
MARTIAL BOURDIN CARLO VALDINOCI
BRUNO FILIPPI
DIANA OUGHTON TERRY ROBBINS TED GOLD
ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΚΟΥΡΗΣ MARIA ELENA ANGELONI
GIOVANNI TARAS
VITALIANO PRINCIPE CARL HANSON
ATTILIO DI NAPOLI ALDO MARIN PIÑONES
MAURICIO MORALES
JOHANNES THIMME MEHMET BASBAĞ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΞΥΜΗΤΗΡΗΣ
ΠΑΝΤΑ ΠΑΡΩΝ
1988-2024
ΦΑΝΤΑΣΙΑ
ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ
ΡΙΣΚΟ

REPRESSIE

Op 31 oktober 2024 was er een explosie in een appartement in Ampelokipo, Athene. Bij deze explosie kwam de gewapende militante anarchist Kyriakos Xymitiris om in zijn strijd tegen sociale en klasse-ongelijkheid. Anarchist en kameraad Marianna Manoura, die zich in de kamer naast hem bevond, raakte ernstig gewond en werd opgenomen en bewaakt door de politie op de Intensive Care-afdeling van het Evangelismos-ziekenhuis. Slechts één dag na haar tweede operatie werd ze overgeplaatst naar de vrouwengevangenis van Korydallos. De behandelingen die ze nodig had na haar operatie kreeg ze hier niet en heeft ze nog steeds niet gekregen.

Tekst Solidariteitsgroep voor gevangen, voortvluchtige en veroordeelde militanten
Vertaald door Anoniem

Hierna volgde de gebruikelijke heksenjacht van de media en de staat, die er vol op los speculeerden. Zoals wel vaker werkten de media en de staat samen om de berichten van de antiterroristische eenheid van het ministerie van Burgerbescherming direct over te nemen en te verspreiden. Om het staatsnarratief en de onderdrukkende campagne te dienen werd de zaak neergezet als terroristisch en gevaarlijk voor de samenleving. Bovendien werd de context totaal gedepolitiseerd.

Te midden van deze mediapropaganda, en ondanks een totaal gebrek aan bewijs, werd deze zaak *geframed* als het werk van een terroristische organisatie. De staat probeerde hen te *framen* als een gevaar voor de bevolking, terwijl ze nooit tot doel hadden de bevolking als *collateral damage* te zien of een andere vorm van gevaar voor de bevolking als gerechtvaardigd zagen. Ondanks dat er slechts twee mensen in het appartement waren en er geen enkele plausibele reden was om te geloven dat er sprake was van een groter netwerk, werden anderen gearresteerd, geïntimideerd en geframed als onderdeel van de ‘terroristische organisatie’. Hun vrienden en familie, maar ook onbekenden, werden ondervraagd en geïntimideerd en op deze manier werden vriendschappelijke relaties gecriminaliseerd.

Met zogenaamd onweerlegbaar bewijs werden Dimitra Z. en Dimitris, twee anarchistische kameraden, gearresteerd en in de gevangenis gezet. Het enige dat hen met de zaak verbond was dat hun namen gelinkt waren aan het appartement waarin de explosie plaatsvond. Dimitris had zichzelf vrijwillig gemeld bij de politie, omdat hij had gehoord dat het appartement waar de explosie had plaatsgevonden hetzelfde appartement was waarvan hij onlangs de sleutels aan de eigenaar had teruggegeven. Desondanks wist hij niks over de explosie en was hij op zijn werk ten tijde van de explosie. Dimitra had zichzelf ook vrijwillig gemeld, en was hiervoor teruggekeerd uit het buitenland, waar ze de afgelopen jaren had gewoond. Het enige bewijs tegen haar was dat ze de sleutel van het appartement aan Marianna en Kyriakos had gegeven. Zoals ze zelf zegt: ‘Ik ben beschuldigd van deelname in een terroristische organisatie op basis van het overhandigen van sleutels in de context van het ontvangen van gasten uit het buitenland. Een daad die, wanneer die niet was uitgevoerd door een anarchist, niet zou hebben geresulteerd in vervolging. De manier hoe artikel 187A (het artikel rondom deelname aan een terroristische organisatie) is verwoord is zo vaag dat het iedereen op elk moment verdacht kan maken. Een artikel dat is ontworpen om vriendschappelijke relaties te criminaliseren.’

Een paar weken later volgden de arrestaties van anarchist en kameraad Nikos Romanos en A.K. Het enige bewijs tegen hen was een aantal vingerafdrukken op een een tas die aanwezig was in het appartement. Zij werden vervolgens vastgezet in de Korydallos- en Malandrinos-gevangenis. Het zwakke bewijs van de antiterreureenheid is nooit juridisch bevraagd, iets wat vaker is voorgekomen om andere militanten erin te luizen. Zelfs wanneer zij worden vrijgesproken voor deze zaak leert de geschiedenis dat zij de ‘legale’ achttien maanden in voorarrest volledig zullen moeten uitzitten. In het geval van Nikos Romanos is dit vooral een revanche vanuit de staat op iemand die zich sinds zijn vijftiende inzet voor de revolutionaire strijd. Bovendien probeert de staat een ‘overwinning’ te claimen omdat het met deze arrestatie de jongere en oudere generaties van ‘terroristen’ aan elkaar probeert te linken. Nikos zegt zelf: ‘…ik [zit nu] niet in de gevangenis omdat ik bewuste keuzes maakte die risico’s met zich meedroegen. Nee, mijn leven is verkocht als politiek product.’

HET ONTHOUDEN VAN MEDISCHE ZORG VOOR GEVANGENEN IS MARTELING

Marianna Manoura heeft het volgende gezegd: 'Ik zal mij niet richten op het juridische gedeelte, en zal niet mijn schuld of onschuld in de zaak benoemen. Ik weiger de tenlastelegging van 187A, in het bijzonder wanneer het op een walgelijke manier de dood van mijn kameraad instrumentaliseert. Ik verdedig mijn keuze dat ik in dat appartement was, en verdedig de noodzaak om te vechten voor rechtvaardigheid, ook wanneer dit niet binnen de kaders van de wet kan. Ik verdedig de keuzes van mijn kameraad, zijn herinneringen en onze relatie.'

Los van dit alles is het belangrijk te benoemen dat zowel

Dimitra als Marianna niet de zorg hebben gekregen die ze nodig hadden. Het onthouden van medische zorg voor gevangenen is marteling. Dit is iets wat heel normaal is in het gevangenisleven, en vele anderen hebben zulke lijdenswegen moeten ondergaan. Hun marteling herinnert ons eraan hoe het staatsapparaat wraak neemt op diegenen die de staatsmonopolie op geweld uitdagen. De sadistische behandeling en marteling van gevangenen door het onthouden van medische zorg is wederom een poging om mensen te disciplineren en te onderdrukken. Gevangenen worden gedehumaniseerd en hun leven wordt als minder waard beschouwd, wat gevangenen forceert om de meest vanzelfsprekende zorg te moeten 'eisen', iets dat hen vervolgens mentaal en fysiek vermoeit.

HIJ KOOS ERVOOR OM TE VECHTEN AAN DE ZIJDE VAN DE ONDERDRUKTEN EN STREED VOOR EEN BETERE WERELD VOL SOLIDARITEIT, GELIJKHEID EN VRIJHEID

Kyriakos was jarenlang betrokken bij solidariteitsprojecten voor gevangenen, bij de internationalistische anti-oorlogsbeweging, bij acties ter verdediging van de buurt Exarcheia, bij de universiteitsstrijd, bij het verdedigen van kraakpanden en bij elke sociale en klassenstrijd. Hij verdedigde zijn waarden niet alleen theoretisch, maar belichaamde ze. Kyriakos Xymitiris was onderdeel van de beweging en zijn verlies is een groot gemis voor hen die dicht bij hem stonden, maar ook voor de revolutionaire strijd.

De gewapende militante anarchist Kyriakos koos ervoor om te strijden tot het einde, om met alle mogelijke middelen te vechten tegen de staat, het kapitaal, racisme en het patriarchaat. Hij koos ervoor om te vechten aan de zijde van de onderdrukten en streed voor een betere wereld vol solidariteit, gelijkheid en vrijheid. Zijn laatste momenten kenmerken hem; hij koos er bewust en consistent voor om aanwezig te zijn in deze strijd. Ⓐ

Deze tekst is een vrije vertaling van stukken die werden voorgelezen tijdens een solidariteitsbijeenkomst voor gevangen, voortvluchtige en veroordeelde militanten die op 9 en 10 mei 2025 werd georganiseerd om informatie te delen over de Ampelokipo-zaak. Veel stukken uit deze tekst zijn weggelaten en daarnaast is de tekst enkel gebaseerd op de informatie die openbaar beschikbaar was. De tekst is geschreven omdat de Ampelokipo-zaak weinig aandacht heeft gekregen in Nederland en om de onrechtvaardigheden die ermee gepaard gaan extra aandacht te geven. Daarnaast blijft het belangrijk om (politieke) gevangenen te steunen en hun aandacht te geven zodat zij niet worden vergeten.

Verder lezen:
kontrapolis.info/14947/
kontrapolis.info/15411/

OVERZICHT EN FOTO`S VAN DE INITIATIEVEN TEGEN DE NAVO-TOP

Tekst Ron Vrij Beeld Deeez



Op zondag 22 juni 2025 was er een grote demonstratie in Den Haag: voor vrede, rechtvaardigheid en internationale solidariteit. Aan de vooravond van de NAVO-top werd zichtbaar dat er breed verzet bestaat tegen oorlogspolitiek, wapenuitgaven en militarisering. Er waren volgens de organisatie zo`n vijfduizend mensen. In plaats van miljarden te investeren in defensie was de eis om te investeren in zorg, klimaat, bestaanszekerheid, wonen en internationale samenwerking. De NAVO draagt wereldwijd bij aan instabiliteit, escaleert conflicten en ondermijnt democratische besluitvorming. Deze demonstratie is een krachtig signaal: voor vrede, rechtvaardigheid en internationale solidariteit. Voorafgaand aan de demonstratie was er in Den Haag ook een tegentop met een conferentie georganiseerd door De Nieuwe Vredesbeweging.

FREE PALESTINE

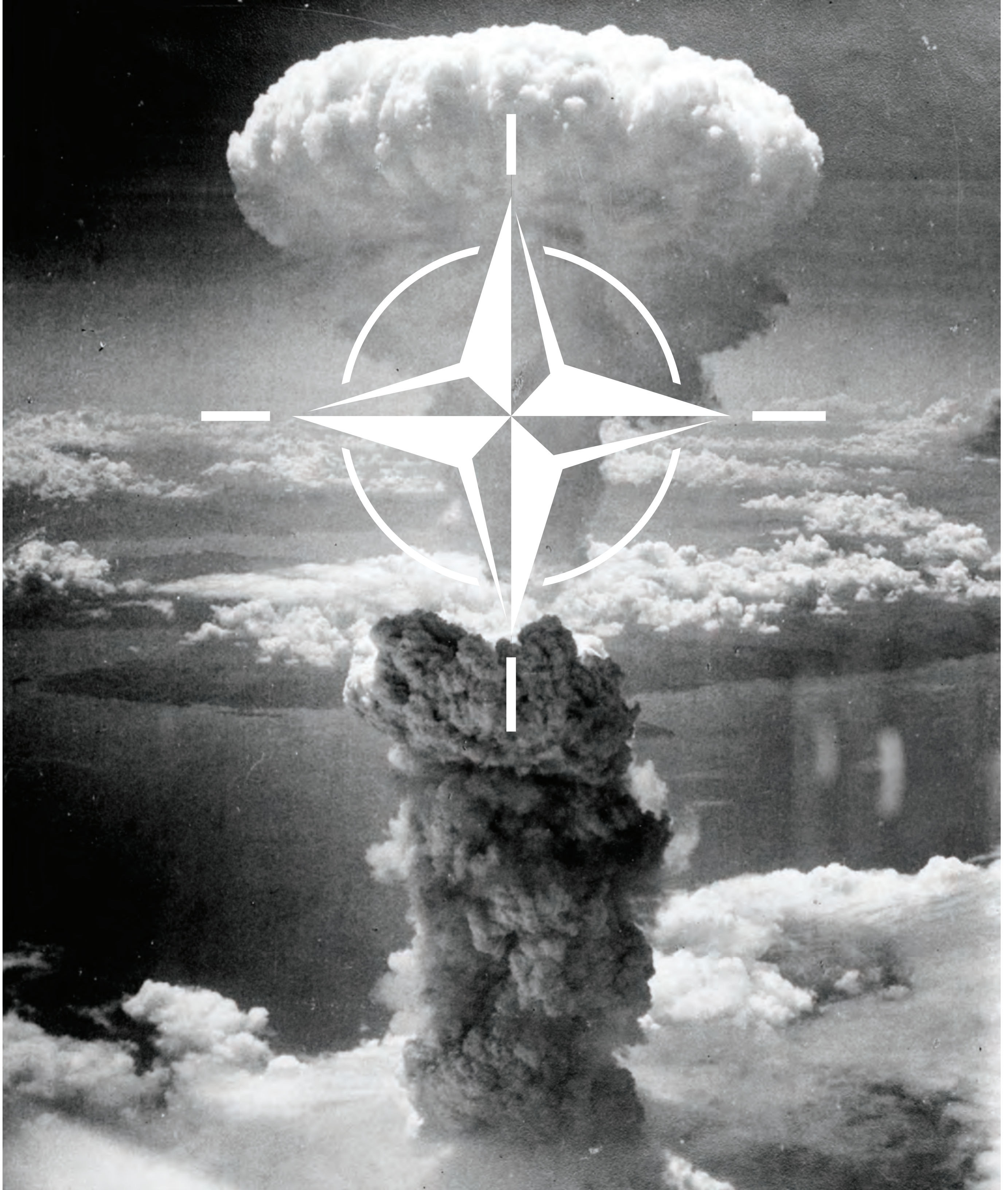
STOP NATO



In Rotterdam organiseerden autonomen van 20 tot en met 26 juni een actiekamp met de naam NEETO, mede om de aandacht ook te vestigen op een antiautoritair protest tegen de NAVO. In tijden van genocide, groeiend fascisme en steeds verdere militarisering wilde NEETO een autonome tegentop organiseren om onze straten, buurten en territoria terug te veroveren, de partijen van oorlogszuchtigen te ruïneren, tactieken te delen, plannen te smeden, strategieën te bedenken en samen te spannen om onze transnationale allianties sterker en concreter te maken. Een deel van de deelnemers aan dat actiekamp liep ook mee met de grote protestdemonstratie in Den Haag.

Op dinsdag 24 juni waren er in Rotterdam verschillende acties met de oproep tot verzet tegen de NAVO, de oorlogsmachine Israël en voor solidariteit met het Palestijnse volk. Het betrof hier een spoorbezetting van Tegengas en een pro-Palestinademonstratie die autonoom door Rotterdam trok en onder andere de kantoren van Maersk en MSC aandeed, beide medeplichtig aan de genocide in Palestina. Tegelijkertijd waren er in die week ook diverse XR-acties met het doel snelwegen te blokkeren. Zo werd er op 23 juni een poging gedaan de A44 te blokkeren en probeerden enkele honderden XR-activisten op woensdag 25 juni de A12 te bezetten. Ⓐ

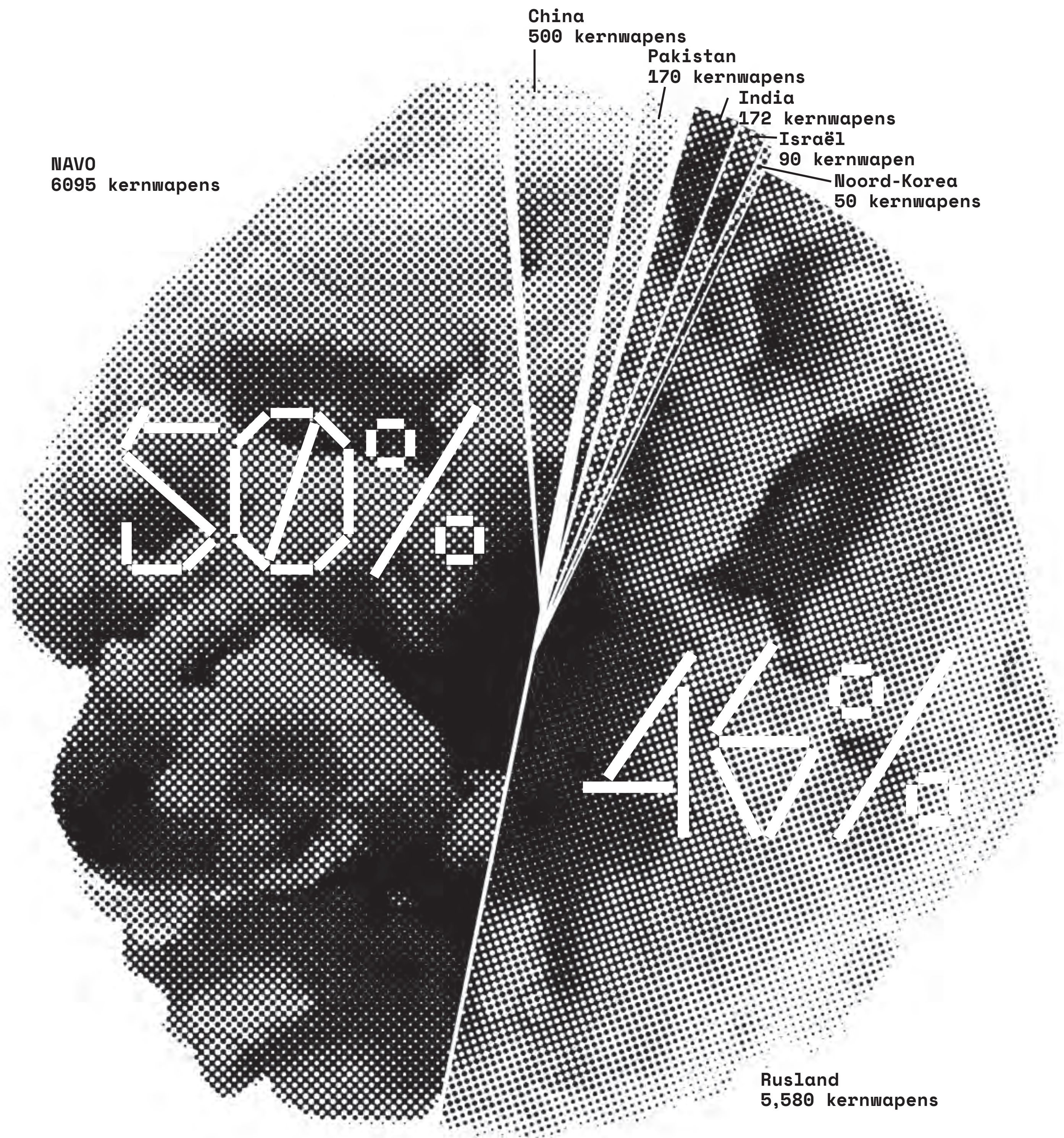
OORLOGS-ZUCHT



Beeld: Atoombom op Nagasaki, Japan, 1945. Wikimedia Commons

Beeld Zwartepers

NAVO DE GROOTSTE KERNMACHT



Aantal geteste kernwapens door NAVO-landen:
1,032 Verenigde Staten, 215 Frankrijk, 88 Verenigd Koninkrijk

Bron: Statista Number of nuclear warheads worldwide as of January 2024, Lorenzo Macchi, May 30, 2025

NAVO-DODEN 2000–2025

JEMEN



AFGHANISTAN



IRAK



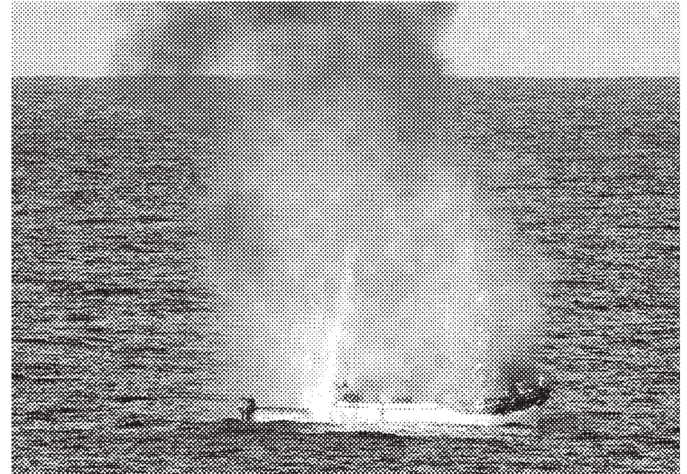
SOMALIË



MIDDELLANDSE ZEE

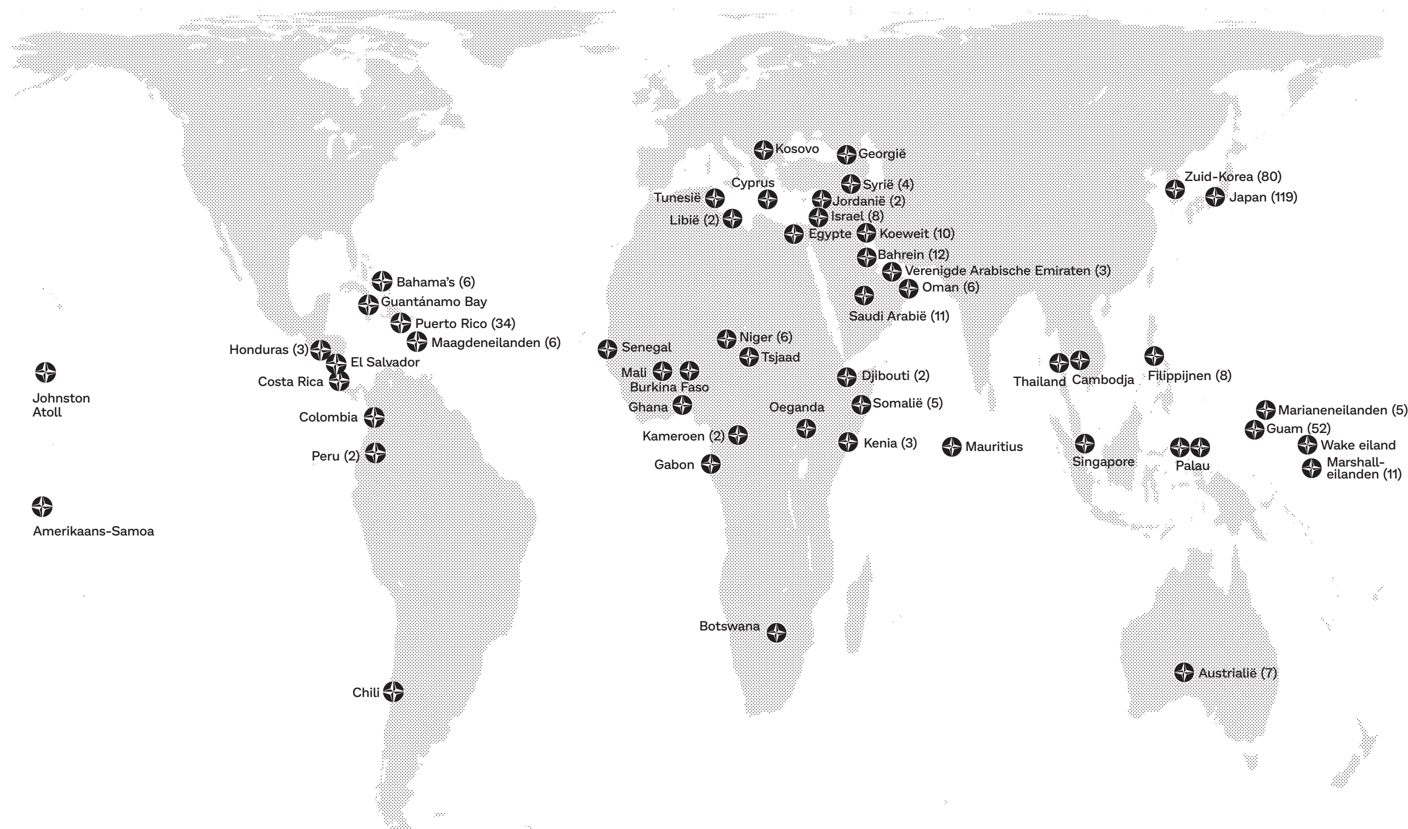


GOLF VAN ADEN

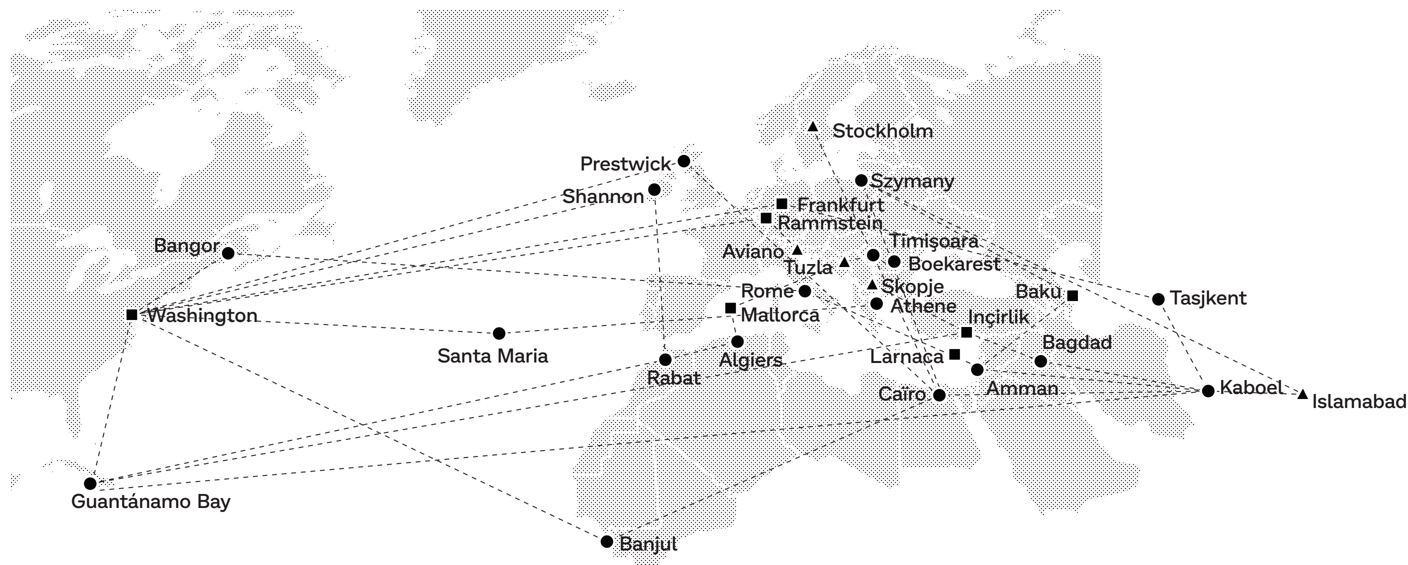


NAVO-IMPERIALISME

500 MILITAIRE BASES BUITEN NAVO-GEBIED



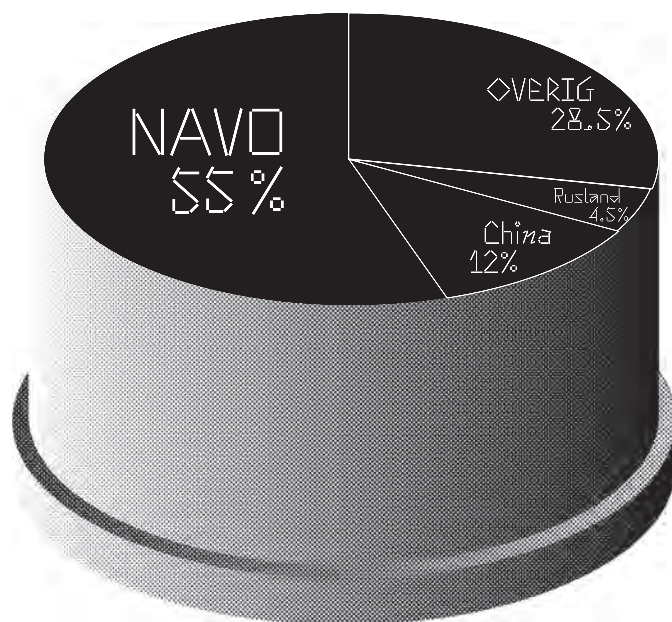
NETWERK GEHEIME GEVANGENISSEN VOOR MARTELVLUCHTEN VAN DE CIA



Bron kaart boven: David Vine, *The United States of War: A Global History of America's Endless Conflicts, From Colombus to Islamic State* (University of California Press, 2020)
Bron kaart onder: Europese Unie commissie juridische zaken en mensenrechten Dick Marty, ALDE, 2006-2007

MILITAIR-INDUSTRIEEL COMPLEX

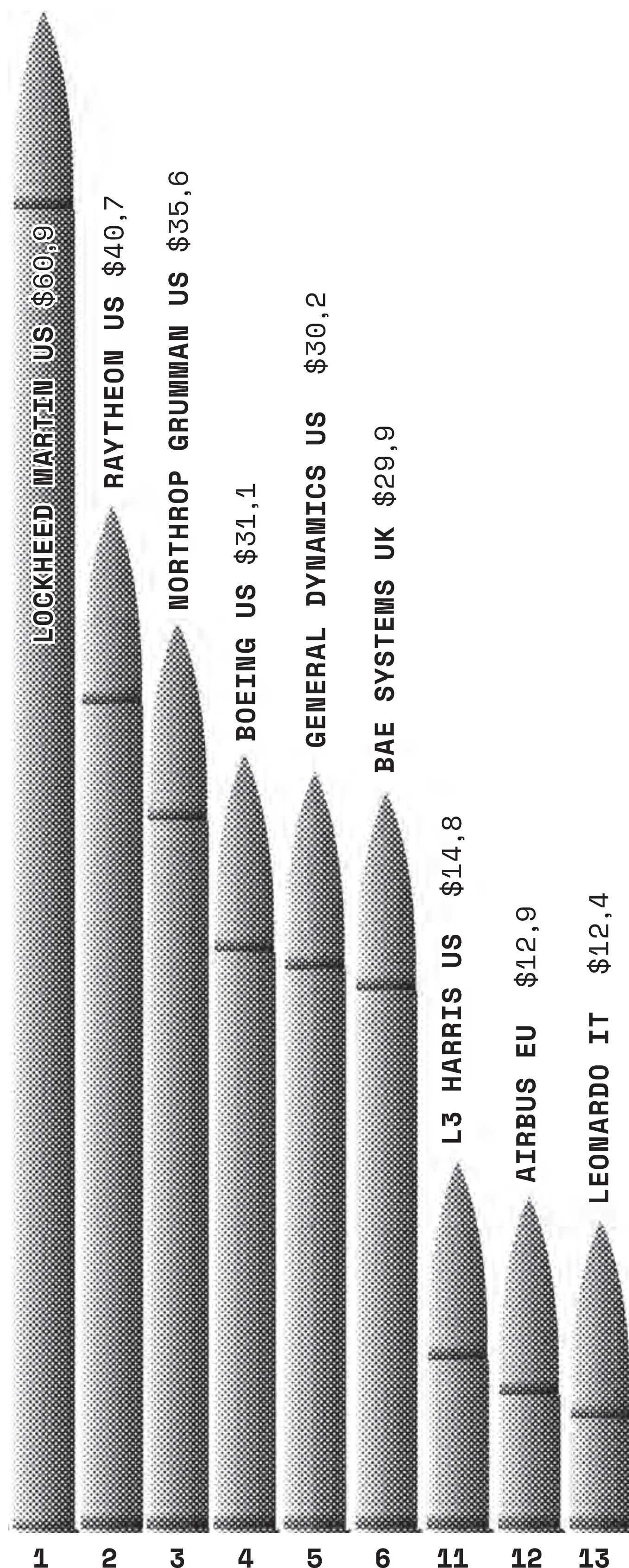
NAVO GEEFT HET MEESTE UIT AAN WAPENS



Bron: Mark Akkerman, met Kees Kalkman en Djuna Farjon, *Geen NAVO oorlogstop!*, Stop Wapenhandel VD Amok, juni 2025.

NAVO WAPENHANDEL IN DE LIFT

Grootste wapenbedrijven ter wereld 2023 in miljarden dollars



Bron: Sipri.org

75 JAAR NAVO
75 JAAR OORLOG

1949	Oprichting NAVO
1950–1953	Koreaanse oorlog
1950–1954	Puerto Rico
1952–1960	Mau Mau-opstand in Kenia
1953	Regimewisseling in Iran
1954–1975	Vietnamoorlog
1954–1962	Algerijnse oorlog
1958	Westelijke Sahara
1958	Libanon
1959–1964	Kameroen
1961	Invasie Varkensbaai in Cuba
1961	Patrice Lumumba vermoord in Congo
1966	Che Guevara vermoord in Bolivia
1967	Staatsgreep in Griekenland
1968–1998	Interventie in Noord-Ierland
1970–1973	Staatsgreep in Chili
1975–1991	Angola
1975–1999	Oost-Timor
1979–1992	Afghanistan
1981–1982	Tsjaad
1981–1990	Nicaragua
1982	Falklandoorlog
1983	Invasie Granada
1986	Bombardement Libië
1989–1990	Invasie Panama
1990–1991	Golfoorlog
1990–1993	Rwanda
1992–1995	Somalië
1992–1995	Oorlog in Joegoslavië
1994–1995	Interventie in Haïti
1998–1999	Kosovo-oorlog
2001–2021	Oorlog in Afghanistan
2002–2015	Ivoorkust
2002–nu	Jemen
2003–2011	Irakoorlog
2004–2018	Noordwest-Pakistan
2007	Somalië
2009–2016	Somalië
2011	Libië
2011–2017	Oeganda, Congo en Zuid-Soedan
2013–2023	Mali
2013–2024	Niger
2014–2021	Irak
2014–nu	Syrië
2015–2019	Libië
2023	Jemen
2024	Genocide Gaza
2025	Aanvallen Iran

VAN DE MUSKET-REVOLUTIE TOT DE BEVRIJDING VAN MINDAT

DE REVOLUTIE IN CHIN, MYANMAR WINT SLAG NA SLAG

Door Makhno

Na bijna zestig jaar militair bewind trad op 31 januari 2011 een nieuwe grondwet in werking die van Myanmar een democratie zou maken. Vanaf 1962 had de Tatmadaw, het Myanmarese leger, met harde hand geregeerd over het Zuidoost-Aziatische land. En die ondemocratische gewoonten bleken na tien jaar van democratische hervormingen niet snel afgeleerd. Op 1 februari 2021 reed een colonne van militaire voertuigen de majestueuze weg op naar het parlement in de hoofdstad Naypyidaw. De Tatmadaw greep opnieuw de macht. En dat vlak na de verpletterende verkiezingsoverwinning van de Nationale Liga voor Democratie (NLD) van Aung San Suu Kyi, ook wel bekend als 'de Dame'. NLD behaalde tachtig procent van de stemmen, goed voor 396 van de 476 parlementszetels. De partij van het leger moest het stellen met slechts 33 zetels. Maar meer nog dan deze electorale vernedering, deed vooral het vooruitzicht dat NLD met deze monsterscore ook de grondwet zou kunnen veranderen de emmer overlopen. De macht van het leger was niet langer gegarandeerd. Bovendien dreigde zijn brutale verleden, met de recente genocide op de Rohingya, de Tatmadaw parten te spelen.

Het leger plaatste de Dame onder huisarrest, net als vierhonderd pas verkozen parlementsleden. De nieuwgevormde State Administration Council (SAC), de militaire junta dus, kondigde de noodtoestand af. De beloofde nieuwe verkiezingen kwamen er nooit. Toch gaf de prille democratie in Myanmar zich niet zomaar gewonnen. Over het hele land braken protesten uit. Tot verbazing van de junta vonden steeds meer mensen hun weg naar de straat. Dagen werden weken, weken werden maanden. De Regering van Nationale Eenheid (NUG), de door het Europees Parlement erkende overheid in ballingschap, riep op tot nationale protesten en stakingen als onderdeel van een campagne van burgerlijke ongehoorzaamheid. Die ongehoorzaamheidsbeweging overspoelde het land. Stakende leerkrachten, ambtenaren, advocaten, boeren, bouwvakkers trokken dagelijks door de straten, kletterend met potten en pannen. Tussen hen ook Daw Aye Yin, 45 jaar oud. Ze legde haar werk als leerkracht neer nadat ze het nieuws over de campagne voor burgerlijke ongehoorzaamheid las: 'Ik zag dat iedereen vocht voor onze democratie. Zelfs onze directie riep op om de straat op te gaan. Ik was onmiddellijk overtuigd.' Daw Aye verliet het dorp waar ze lesgaf en trok naar Matupi, een stadje in de westelijke staat Chin. Als ze niet aan het demonstreren was, werkte ze in het restaurant Halleluja: 'Met het geld dat ik daar verdiende, kon ik het lokale verzet ondersteunen.' Daar zou ze later voor gearresteerd worden: 'De junta vermoedde dat ik een spion was die het verzet info doorspeelde over het leger.'

Daw Aye zat drie jaar in een ondergrondse cel, samen met zes andere vrouwen. Ze kreeg amper voldoende eten. Haar eerste zonnestralen zag ze toen Matupi bevrijd werd

door rebellen van de Chin Brotherhood op 13 juni 2024: ‘De soldaten die ons bewaakten, gebruikten ons als levend schild om te ontsnappen: “Als je ons niet volgt, zullen we jou vermoorden.” Omdat ze niet uit Chin afkomstig waren, moesten we hun door de jungle gidsen. Zes dagen lang hebben we dat zonder eten gedaan, de soldaten werden steeds wanhopiger en lieten ons uiteindelijk begaan.’ Spijt heeft Daw Aye alleszins niet: ‘Ik heb gedaan wat nodig was. Net als zoveel anderen heb ik dit pad bewandeld en gewerkt voor mijn land. Voor bevrijding.’ Daw Aye werkt intussen verder in Halleluja: ‘Door de omstandigheden in de cel heb ik geheugenproblemen en kan ik niet opnieuw aan de slag als leerkracht. Maar op deze manier kan ik het verzet toch verder blijven steunen.’ En zo heeft elke familie in Myanmar wel een verhaal. Maar het zijn vooral jongeren die zich het felst in de strijd wierpen. Behendig met sociale media publiceerden ze al snel protesthandleidingen en organiseerden ze boycotcampagnes en benefieten. Met clandestiene journalistiek brachten ze de toenemende repressie van de junta in beeld. Maar toen de rubberkogels door echte werden vervangen, besloten jongeren en historisch onderdrukte etnische minderheden om de jungle in te trekken. En ze keerden terug als bekwaam guerrillaleger.

De vergeten oorlog
De burgeroorlog in Myanmar lijkt ondertussen zo goed als vergeten. Enkel de aardbeving op 28 maart 2025 kon de wereld er even aan herinneren. Niettemin woedt die brutale strijd onverminderd door. Het geweld van de junta tegen de bevolking is systematisch – inclusief willekeurige arrestaties, martelingen, buitengerechtelijke executies en willekeurige aanvallen op burgers. De burgeroorlog eiste volgens ngo Armed Conflict Location and Event Data al meer dan 75 duizend doden en dwong meer dan drie miljoen Myanmarezen op de vlucht. Volgens de Assistance Association for Political Prisoners zitten er nog steeds meer dan 21 duizend burgers en activisten in de cel. Maar na vier jaar van burgeroorlog houdt een waaier aan verzetsgroepen meer dan stand: ongeveer de helft van het land staat niet meer onder controle van de junta. Omdat de junta de controle over het luchtruim heeft, kan ze voorlopig een grootschalig rebellenoffensief tegenhouden. Enkel in het centrale deel van Myanmar, waar vooral de Bamaren wonen – de grootste etnische groep van het land – zit de junta nog stevig in het zadel. Haast alle gebieden waar voornamelijk etnische minderheden wonen zijn in handen van het verzet. Die minderheden strijden al veel langer tegen het leger, voor meer autonomie, land- en taalrechten. Sommige gewapende groepen hebben al meer dan zeventig jaar ervaring op de teller. ‘We hebben geleerd van de protesten in 1988 en 2007’, zegt Salai Tum[1], mede-oprichter van de Chin Brotherhood, aan *Apache Magazine*. ‘Door alleen maar te protesteren, zullen we het niet halen. Dat onze strijd gewapend zou worden, wisten we vanaf het begin. Als we dan toch sterven, dan kunnen we het evengoed al vechtend doen.’

DE BURGEROORLOG IN MYANMAR LIJKT ONDERTUSSEN ZO GOED ALS VERGETEN

Het historische verzet van etnische minderheden houdt de strijd recht
De burgeroorlog maakte ook voor Bamaren pijnlijk duidelijk hoe gewelddadig de junta is. Ook zij gingen massaal de straat op en vonden hun weg naar de jungle.







MINDERHEDEN BEGREPEN HET SIGNAAL: VOOR VEILIGHEID EN ZELFBESCHIKKINGS-RECHTEN VECHTEN WE BEST ZELF



De nationale protesten en daaropvolgende gewapende strijd creëerden een ongeziene solidariteit en een besef dat het land niet zomaar terug kan naar hoe het was. Maar de spanning tussen de etnische groepen en de Bamaren blijft sudderen. 'Wij, de etnische minderheden hebben onze plicht gedaan, nu is het aan de Bamaren om meer te doen', zegt Paul, een ambtenaar bij de rebellenoverheid in Chin. 'De sleutel tot de overwinning ligt in de handen van de PDF.' De People's Defense Forces, het clandestiene leger van de NUG, is voornamelijk actief in centraal Myanmar. 'Zij moeten meer doen in hun gebieden. Maar ook de NUG moet onze rechten kunnen garanderen. Ons een politiek project geven waarvoor we kunnen vechten', benadrukt Paul.

De Chin-staat in het noordwesten is al jaren het toneel van verzet tegen de junta. Hoewel de Chin-bevolking van oudsher leeft van de natuur en traditionele landbouw, bleef de erkenning van hun taal-, land- en sociale rechten uit. Armoede tekent ook het landschap: zandwegen, geen stromend water, sporadisch elektriciteit. Sinds de oorlog zijn scholen en medische posten gesloten. Wie medische zorg nodig heeft, moet vaak dagen reizen. Voor de oorlog stond Chin bekend als een van de armste regio's van het land, ook al was er een duidelijke koersverandering onder het NLD-leiderschap. De 'handhaving' bleef, net als in andere provincies waar vooral etnische minderheden wonen, voornamelijk in handen van het leger. Ver weg van de nauwlettende blik van expats of kritische stemmen uit Naypyidaw. De Rohingya-genocide was op dat vlak helaas een verhelderend voorbeeld: de Dame kneep een oogje dicht en ook internationale instellingen gaven de overheid het voordeel van de twijfel. De Rohingya-genocide was geen prelude voor de militaire coup, maar toonde wel al aan dat de Dame de macht van het leger niet klein kreeg. En andere minderheden begrepen het signaal: voor veiligheid en zelfbeschikkingsrechten vechten we best zelf.

De verdeelde Chin: participatie van onderop versus oubollige hiërarchie?

De Chin Brotherhood werd op 23 december 2023 opgericht als antwoord op de bestaande Chin Council. 'De aanpak van de Chin Brotherhood legt, in tegenstelling tot die van vorige regeringen, de nadruk op lokale besluitvorming en gemeenschapsparticipatie', legt Salai Tum uit. 'Hierdoor krijgen dorpen steeds meer macht. Elk gezin kiest een vertegenwoordiger en die kiezen op hun beurt een dorpsleider. Samen met de gezinshoofden en de dorpsleider wordt dan een gouverneur gekozen. En al die mensen samen kiezen de eenheidsleiders, te vergelijken met ministers, en stemmen ook over wetten. Dit heeft geleid tot een groter politiek bewustzijn.' Maar deze manier van werken stuit volgens ambtenaar Paul op de oubollige en autoritaire werking van de Chin Council: 'We vechten voor dezelfde doelen – vrijheid, democratie, gelijkheid – maar wat de Chin Council doet, staat daar soms haaks op.' Al zijn er sinds 28 februari van dit jaar voorzichtige verzoeningsgesprekken aan de gang. 'We hebben alvast






adidas







besloten om beide groepen op termijn op te heffen en een nieuwe Chin National Council op te starten. Dit is de eerste stap van de honderd die nodig zijn', zegt Paul.

Al enkele jaren teisteren dergelijke interne spanningen het verzet. Desondanks groeit het aantal onderlinge bondgenootschappen. Zo sloot de Chin Brotherhood een bondgenootschap met de omstreden Arakan Army in de naburige staat Rakhine. Arakan Army wordt door de ngo Genocide Watch beschuldigd van geweld tegen de Rohingya, wat de Arakan Army ontkent. Omstreden of niet: deze bondgenootschappen werpen wel vruchten af. Op 7 april van dit jaar kon de Chin Brotherhood samen met de Arakan Army de stad Falam nabij de Indische grens veroveren en zo de junta zo goed als volledig verdrijven uit Chin. Maar in Chin kwam de eigenlijke nekslag voor de junta er al eind 2024: na een guerrillaoorlog van vijf weken werd de zuidelijke stad Mindat op 21 december officieel vrij verklaard van de militaire junta. 'Een soort kerstcadeau voor de bewoners', vertelt Salai Tum. De bevrijding van Mindat was uiterst symbolisch. Het is de plek waar het gewapend verzet zijn chaotische debuut maakte. Op 24 april 2021 begon, op een toegangsweg, de beruchte Musketrevolutie. Met de musketten van hun ouders, die normaal dienen voor de jacht, vielen rebellen de junta aan. 'Zonder structuur, geen commandant, geen leiders, geen ervaring', vertelt Poe Dote, een ex-politieagent die zich aansloot bij de beweging voor burgerlijke ongehoorzaamheid en zich later ontpopte tot de commandant van het Mindat-offensief. 'Wanneer onze zelfgemaakte granaten op waren, gooiden we met stenen of zelfs dennenappels.' Drie dagen lang gingen veertig burgers, gesteund door honderden mensen in de jungle, de junta te lijf: 'Het zijn onze gevechten die heel Myanmar toen inspireerden. We toonden dat je zelfs met enkel musketten, zonder training, iets kunt betekenen. Zolang je maar moed hebt.'

Wat met internationalisme? En wat met anarchisme?

De experimenten met *grassroots* manieren van politiek organiseren lijken voor de Chin Brotherhood alvast haar vruchten af te werpen. Verschillende stammen smeden lokale politieke, militaire en economische banden en voelen zich gesterkt door wederzijdse beloftes voor meer autonomie. Maar de emancipatorische ambities van de Chin Brotherhood lijken toch vooral beperkt tot het pragmatische en niet per se het ideologische. Vooral te zien aan de plannen voor het economische beleid na de burgeroorlog: 'We gaan voor een Shanghai-model, waarbij we bijzonder strikt zullen zijn in de eerste jaren en dan langzamerhand, als de economische situatie verbetert, meer vrijheden zullen toelaten', verduidelijkt Sailai Tum. Woorden die niets veranderen aan de grondreden voor het verzet tegen de Junta-regering. Het valt uiteraard nog te bezien hoe de bevolking, ondertussen al gewend aan het opnemen van wapens voor meer rechten, op zo een plan zou reageren.

Een ander obstakel voor internationalisten is een gekende, maar een nefast denkpatroon dat helaas blijft opsteken: *the perfect victim*. Ook in Myanmar is het moeilijk een rebellengroep te vinden waarop we al onze hoop en aspiraties voor een mondiale revolutie tegen de kapitalistische systemen kunnen projecteren. Hetzelfde dogmatisch denken dat Leil Al Shami aanklaagt in 'Anti-imperialism of the idiots'[2], teistert te vaak linkse groepen. Zo zou het moeilijk zijn om solidair te zijn met Koerden in Rojava want ze krijgen steun van de Verenigde Staten, die Turkije al jaren steunt in haar genocidale strijd tegen de Koerden. De Palestijnse solidariteitsbeweging heeft ondertussen, met redelijk succes, dergelijk koloniaal *Westsplaining of resistance* kunnen ontmantelen: 'Door de nadruk te leggen op de materiële relaties van het mondiale kapitalisme tussen statelijke actoren, en op de regionale relaties van kolonialisme en onderdrukking, wordt de internationalistische solidariteit met volkeren en politieke organisaties op de grond veel minder "ingewikkeld".'[3]

Voor Myanmar is het dan ook dringend tijd dat internationale solidariteit een versnelling hoger schakelt. In Kareni zorgen geldtekorten ervoor dat sommige soldaten met slechts vijf of zes patronen het front in worden gestuurd. Zo win je geen guerrillaoorlogen en dat terwijl de wil er maar al te goed is. In Chin wordt het alsmaar moeilijker om wapens en goederen het land in te krijgen via India. De Bharatiya Janata-partij van Modi onderhoudt liever economische banden met het regime, China idem dito. Maar in Chin neemt de Anti-fascist Internationalist Front Myanmar al meer dan een half jaar deel aan militaire operaties samen met de Chin Brotherhood. Ze sprongen mee in de bres tijdens de slag om Mindat en Fallam. En sommigen brengen hun politieke en militaire ervaringen uit Rojava en Oekraïne mee naar de strijd in Myanmar. Als internationale, linkse solidariteit met Myanmar ergens een richting zoekt, lijkt het AIF Myanmar alvast een ideaal begin.[4]

WE HEBBEN HETZELFDE DOEL: DE VAL VAN DE JUNTA EN EEN VRIJ MYANMAR

De weg naar de overwinning!

Met de helft van het land in handen van de rebellen lijkt de droom van een vrij Myanmar steeds dichterbij. De junta weet al jaren geen terrein meer terug te winnen en neemt liever zijn toevlucht tot het gedwongen rekruteren van jongeren. Toch lijkt het einde van de junta niet in zicht. Een guerrillastrijd is duur en rebellengroepen vinden amper internationale steun of worden zelfs gecriminaliseerd in naburige landen. Thailand voorziet na vier jaar nog steeds de junta van broodnodige brandstof om vliegtuigen in te kunnen zetten tegen de rebellen. Die controle over het luchtruim is zowat het enige dat de junta nog in het zadel houdt. Rusland heeft Myanmar nodig voor goedkope kogels en India en China verdedigen enkel hun economische belangen. En het Westen raakt zoals gewoonlijk niet verder dan magere humanitaire hulp en krokodillentranen. Maar ook de NUG laat politieke steken vallen: 'De meeste leiders zien we hier niet, ze voeren beleid van achter hun bureaus in het buitenland. Als ze echt initiatief willen nemen om tot nationale eenheid te



komen, moeten ze hervormen en hierheen komen', zegt Paul. 'We hebben hetzelfde doel: de val van de junta en een vrij Myanmar', zegt Poe Dote. 'De internationale gemeenschap moet ons daarin steunen, met ook gerichte sancties, zoals voor kerosine. Maar of we nu hulp krijgen of niet: we willen en zullen de junta verslaan. Dat is onze grootste droom.' Ⓐ

Noten

1 Om veiligheidsredenen zijn de echte namen vervangen door pseudoniemen
2 theanarchistlibrary.org/library/anti-imperialism-of-the-idiots-how-western-campists-and-tankies-align-with-the-axis-of-resistan
3 serhildan.org/linternationalisme-au-dela-de-la-geopolitique-des-etats/
4 aifmyanmar.noblogs.org/

ZES GENERATIES

Door Mirka

Kijk eens, ik heb een nieuwe broek!

Pff. Lekker belangrijk. De wereld balanceert op het randje, en jij hebt het over een nieuwe broek.

Nou, vind je 'm mooi of niet?

Had je die nu echt nodig?

Ha, toch interesse!

Iedereen koopt maar en koopt maar raak...

Ik voel me niet aangesproken hoor!

Wist je dat de kledingproductie verantwoordelijk is voor maar liefst acht procent van de CO_2-uitstoot?

Ik zei al, dat ligt niet aan mij, deze zwarte capuchontrui is al minstens tien jaar oud.

Het verven van kleding zorgt voor één vijfde van de watervervuiling wereldwijd! En voor het maken van een simpel T-shirt schijnt zo'n 2700 liter water nodig te zijn. Stel je eens voor hoe dat uitpakt in streken waar mensen elk druppeltje water zelf maar al te hard nodig hebben.

Ik koop hooguit één T-shirt per jaar, en dan ook nog meestal tweedehands. En katoen is in elk geval beter dan al die synthetische rommel.

Katoen schijnt enorm met gif bespoten te worden.

Biologische katoen zie je gelukkig steeds vaker. In elk geval, en nu kom ik ook eens met cijfertjes, ik las laatst dat ruim een derde van de microplastics in de oceanen afkomstig is van synthetische vezels.

Vooral van die zogenaamde fast fashion*. En dan hebben we het nog niet over de belabberde arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie. Mensen werken achttien uur per dag. Méér, méér, méér. Vaak zonder vrij te krijgen in het weekend. Kinderarbeid is er ook volop, om nóg goedkopere en nóg meer kleren te maken. En waarom?*

Tja. De irrationele 'logica' van het kapitalisme.

Het stomme is dat er ook nog eens een gigantische overproductie is. Het schijnt dat er al genoeg kleren op de wereld zijn voor de volgende zes generaties. Bergen afgedankte en overbodige kleding worden gedumpt in zogenaamde arme landen. Zoek het maar uit. Maar er zit niet veel fatsoenlijks meer tussen. Fast fashion wordt gemaakt voor slechts één seizoen, of nog minder. Voor één keer dragen.

Nou, maar dat gaat allemaal niet over mij hoor. En niet over deze broek. Je weet dat ik zelden iets nieuws koop. Trouwens, deze is niet eens gekocht, ik hoefde er niets voor te betalen.

Oh, was je bij de weggeefwinkel?

Zoiets. Een paar vrouwen hebben een tijdelijk winkeltje met gratis kleding geopend op het station.

Met gratis kleding? Nou, dat zal helpen tegen het kledingbezit.

Dit is kleding die anders zou worden weggegooid. Dat er genoeg kleding op de wereld is voor zes generaties, daar hadden zij het ook over.

Al die kleding zou dus verzameld kunnen worden en worden weggegeven.

Ja, maar dan gaat de hele kledinghandel failliet.

Nou én?

Alle mensen werkeloos.

Met een basisinkomen. Of kadootjeseconomie. Er is rijkdom genoeg op de wereld. Kwestie van eerlijk delen.

En wie maakt er dan kleren?

Daar hoeven we ons de eerste zes generaties nog niet druk over te maken!

Door Peter Storm
Illustraties: Asia Bordowa

BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID EN DIRECTE ACTIE



DE ZIN VAN EEN ONDERSCHEID

Burgerlijke ongehoorzaamheid en directe actie worden vaak met elkaar verward. Burgerlijke ongehoorzaamheid en directe actie zijn echter geheel verschillende concepten. Dat er acties zijn waarin de concepten overlappen, klopt. Maar het is zinnig om beide concepten helder uit elkaar te houden.

Burgerlijke ongehoorzaamheid

Wat betekent burgerlijke ongehoorzaamheid? Je ziet twee begrippen gecombineerd: burgerlijk en ongehoorzaam. Burgerlijke ongehoorzaamheid is de ongehoorzaamheid van burgers, in de hoedanigheid van burgers. Burgers zijn om te beginnen geen militairen. De ongehoorzaamheid van militairen is iets anders. Ongehoorzaamheid met militaire middelen ook. Gewapende acties zijn geen burgerlijke ongehoorzaamheid. Het idee is dat burgerlijke ongehoorzaamheid geweldloos wordt vormgegeven. Een stevig straatgevecht om een pand tegen de Mobiele Eenheid te verdedigen noemen we geen burgerlijke ongehoorzaamheid.

EEN ACTIE ZONDER WETSOVERTREDING IS GEEN BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID

Dan de burger als burger. Burger is hier impliciet de afkorting van staatsburger. We hebben het dus over de ongehoorzaamheid van staatsburgers, vanuit hun rol als staatsburgers. Staatsburgers zijn mensen met burgerrechten in de staat waarvan ze burger zijn, en ook met burgerplichten ten opzichte van die staat. Bij die plicht hoort: je aan de wet houden, of anders de consequenties aanvaarden. Ik doe dat niet bij voorbaat. Maar ik opereer dan ook vanuit mijn anarchisme. Niet vanuit mijn staatsburgerschap, een staatsburgerschap waar ik niet om heb gevraagd.

Staatsburgers die zich als staatsburgers gedragen, zo is hier de redenering, houden zich aan de wet. Binnen de wet kunnen ze eventueel aandringen op een verandering van die wet. Maar zolang de wet geldt, is een staatsburger binnen de staatsburgerrol gehouden aan die wet. Waar zit de ongehoorzaamheid?

Welnu, er kan zich een zodanige noodsituatie voordoen dat mensen zich in geweten genoodzaakt voelen om een wet te overtreden. Je ziet dat bij de blokkadeacties zoals Extinction Rebellion (XR) die organiseert. Je zegt dan als het ware: Normaal gesproken hou ik me als staatsburger aan de wet, maar het klimaat zit me zo hoog en er wordt niet geluisterd dus ik ga op die weg zitten. Ik weet dat dit van de overheid niet mag en dat ik dan word aangehouden maar ik kan niet anders. Ik moet vanuit mijn geweten dit noodsignaal voor het klimaat afgeven.

Het noodsignaal is aan de overheid gericht, waarbij de wet wordt overtreden en waarbij tegelijk iets van die overheid wordt geëist. Dit zagen we op 28 januari 2023 heel helder op een van de A12-blokkades van XR. Bij de actie hing een spandoek, voorzien van XR-logo, met als tekst ‘Overheid, red ons!’ – terwijl XR-actievoerders de wet overtraden door op de weg te gaan zitten. Deze logica is liberaal-democratisch, rechtsstatelijk, niet antiautoritair. Men accepteert de legaliteit, maar wil een signaal afgeven door die legaliteit op een specifiek moment en een specifieke plek te doorbreken.

Een actie zonder wetsovertreding is geen burgerlijke ongehoorzaamheid. Acties die bedoeld zijn om de legaliteit zelf uit te dagen, de wet als zodanig te tarten, de bevoegdheid aan te vallen om wetten uit te vaardigen en gehoorzaamheid eraan af te dwingen... die zijn zeer ongehoorzaam, maar búrgerlijk ongehoorzaam zijn ze niet. Iemand die de legaliteit – en daarmee de staat achter die legaliteit – zelf aanvalt, opereert niet vanuit staatsburgerschap. De ongehoorzaamheid is daarmee niet meer burgerlijk, maar principieel opstandig geworden. Als anarchist juich ik zulke opstandigheid toe. Maar dat maakt het nog steeds geen burgerlijke ongehoorzaamheid.

Directe actie

Nu directe actie! Ook daar zien we een woordenpaar waar een wereld van betekenis in schuilt. Het gaat allereerst om actie, om daden, niet louter om woorden. Een vraag stellen is geen actie, ook niet als je de vraag aan honderd miljoen mensen voorlegt via een website waar je een hokje achter een antwoord bij een vraag kunt invullen of een kruisje kunt zetten. Het aankruisen van de kandidaat van je voorkeur is een activiteit, maar om het nu een actie te noemen vind ik niet geslaagd. Een optocht is een actie. Een *sit-in*, het kraken van een pand, een staking is een actie, een bezetting van een overheidsgebouw, een fabriek of een universiteit, dat is allemaal een actie. Een bomaanslag is ook een actie trouwens. *Just saying..*

Dan het andere woordje van het begrip: directe. Wat maakt een directe actie direct? Allereerst het feit dat we de actie zelf doen. We laten het niet over aan vertegenwoordigers, bestuurders, noem maar op. We doen het zelf, de staking, de demonstratie, de blokkade. Directe actie betekent: wij hebben de actie in eigen hand, rechtstreeks, we besteden de actie niet uit aan vertegenwoordigers van welke soort dan ook. Dit aspect zien we

in XR-blokkades en andere vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid: mensen doen het zelf.

Belangrijker is een ander soort directheid: direct veranderen wat je veranderd wilt zien, bereiken wat je bereiken wilt. Niet vragen. Niet eisen, althans: verder gaan dan eisen alleen. Verder gaan dan druk achter die eisen zetten. Zelf doen! Rechtstreeks druk uitoefenen achter een eis heeft wel een element van directe actie. Maar die andere dimensie is essentieel: zelf het doel van de actie verwezenlijken.

Een petitie aan de gemeente om fatsoenlijke en betaalbare huisvesting te regelen is zo indirect als het maar kan. Het is nauwelijks actie. De petitie aanbieden en dat ondersteunen met een luidruchtige optocht is al beter. Dan heb je actie, maar geen directe. Het blijft de gemeente die al dan niet de eis inwilligt, het zijn niet de actievoerders zelf die de eis in realiteit omzetten. Het gemeentehuis bezetten gaat verder: demonstranten bouwen rechtstreekse druk op, het ene element van directe actie is er. Maar het blijft de gemeente die al dan niet kan toegeven aan de druk. Actievoerders eisen iets van de tegenpartij. Ze verwezenlijken het doel niet zelf.

Anders is het als een groep mensen een leegstaand pand benadert, een hamer en een koevoet tevoorschijn tovert, naar binnen gaat en vervolgens slaapspullen en andere benodigdheden het pand in brengt. Het verlangen (een plek om te wonen) en de daad (het kraken van die woning) vallen samen. Zulke krakers eisen met hun kraak geen woonruimte. Ze nemen die woonruimte zelf! Alle tussenschakels, elke indirectheid, is weggehaald. Dit is directe actie, in een heldere, ik zou zeggen zelfs kraakheldere vorm.

Kraken is tegenwoordig illegaal. Maar niet de wetsovertreding maakt het kraken tot directe actie. Voor 2010 was kraken niet illegaal. Maar het was nog steeds een rechtstreekse manier om woonruimte te verkrijgen. Als het kraakverbod ooit zou worden ingetrokken, verandert dat ook niets aan het feit dat kraken directe actie is. Voor de directheid van een actie is de wettelijke status ervan volledig irrelevant. Dit is een groot onderscheid met burgerlijke ongehoorzaamheid. Die bevat per definitie een stukje wetsovertreding. Dat woordje ongehoorzaamheid staat er niet voor niets.

Zijn blokkades directe actie? Dat hangt ervan af. Er waren vooral in 2022 en 2023 blokkades van de A12 in Den Haag, ter ondersteuning van de eis van XR om fossiele subsidies te stoppen. Er waren, ook vooral in 2022 en 2023, blokkades van de campagne Kappen met Kolen in het Westelijk Havengebied van Amsterdam om treinen vol steenkool – CO^2-bron van formaat – tegen te houden. De handeling is ongeveer hetzelfde: mensen gaan op de grond zitten, op de weg of een spoorbaan, om vervolgens te worden weggehaald en ontvoerd door politieagenten. De relatie tussen actie en doel verschilde echter wezenlijk.

De mensen die op de A12 zaten, hadden als doel niet het stopzetten van het verkeer over die weg. Dat stopzetten was een middel om een publicitair schokeffect te bereiken waarmee aandacht voor het klimaat werd gevraagd. Het stopzetten van het verkeer was een bewuste wetsovertreding, waarmee de overheid ertoe gebracht werd om tot arrestaties over te gaan. Dat versterkte het signaal. Het gaat om dat signaal. Het is geen directe actie, al bevat het wel dat ene element van directe actie: de rechtstreekse rol van de demonstranten die zelf hun lichaam inzetten en zich aan repressie blootstellen. Maar het inwilligen van de eis is aan het kabinet. Het is burgerlijke ongehoorzaamheid: via demonstratieve wetsovertreding aandacht verkrijgen voor een eis, een statement maken, het geweten laten spreken.

BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID EN DIRECTE ACTIE HEBBEN EEN WEZENLIJK ANDERE VERHOUDING MET HET STAATSGEZAG

Bij de spoorblokkades van Kappen met Kolen was en is het doel rechtstreeks aanwezig: die trein, gevuld met kolen, die wegens de blokkade niet kan vertrekken. De blokkeerders treffen datgene waarvan ze willen dat het stopt: die kolentransporten. Ze gaan verder dan het stellen van de eis, ze vervullen het verlangen, al is het wegens het kleine aantal deelnemers dat aan deze blokkades meedoet doorgaans niet voor lang. Door zelf te doen wat we willen dat er gebeurt, hebben blokkeerders de tussenpersonen uitgeschakeld en maken ze zich niet afhankelijk van de inwilliging van de eis door anderen. Dit is directe actie.

Maar de actie is ook gekoppeld aan een eis aan de overheid. We stoppen de kolentransporten zelf. Maar we genereren ook druk om de overheid te bewegen die kolentransporten stop te zetten. Het is dus deels directe actie, deels een burgerlijk ongehoorzame demonstratie voor een eis. Mensen laten zich blijmoedig arresteren om het signaal af te geven dat het hen menens is met die eis.

Er is een verschil rond de legaliteit van de twee soorten blokkades. Zodra de overheid het blokkeren van de A12 niet langer als strafbaar feit behan-

delt, is het blokkeren van A12 geen burgerlijke ongehoorzaamheid meer. De A12 zou dan gewoon een verlengstuk van dat vreselijke Malieveld worden. Ik weet dan ook niet of ik wel zo blij ben met pogingen van advocaten om een blokkade als een soort demonstratie aan te merken. De angel dreigt eruit gehaald te worden. Ik denk overigens dat de overheid zelf die angel er wel in houdt door niet met zulke pogingen mee te gaan.

Maar als ze morgen niet langer spoorblokkades zouden verbieden, dan verandert dat aan het directe actie-aspect van deze blokkades niets. Wel wordt daarmee het burgerlijke ongehoorzaamheidsaspect van de Kappen met Kolen-acties onderuitgehaald. Je kunt je boodschap dan niet meer kracht bijzetten door je te laten arresteren, want arrestaties blijven uit. Maar de directe actie verliest niets van haar relevantie! De blokkeerders houden nog steeds een vervuilend kolentransport tegen, we bezorgen bedrijven vertraagde levering, inkomstenverlies, misschien wel schadeclaims. Ze bereiken een effect, of de actie nu is verboden of niet. Precies omdat we een effect bereiken, zal de neiging van de staat om zulke blokkades als 'gewone', legale demonstraties te behandelen en te faciliteren trouwens wel klein blijven.

MET DIRECTE ACTIES REALISEREN WE ZELF EEN LEVEN IN VRIJHEID, SOLIDARITEIT EN GELIJKWAARDIGHEID

Burgerlijke ongehoorzaamheid en directe actie hebben dus een wezenlijk andere verhouding met het staatsgezag. Burgerlijke ongehoorzaamheid is een vorm van communicatie met dat gezag: 'Kom ons tegemoet', zeggen de actievoerders ermee. Directe actie is nadrukkelijk geen communicatiestrategie richting de overheid. Directe actie is het zelf verwezenlijken van onze doelen. De overheid wordt hiermee niet zozeer aangesproken als wel gepasseerd, getrotseerd, genegeerd, buitenspel gezet, irrelevant gemaakt.

Natuurlijk pikt de overheid dat niet zomaar. Directe actie kan vaak rekenen op felle repressie. Maar het uitlokken van die repressie is niet het doel. Krakers zitten doorgaans niet te wachten op ontruiming. Opgepakt en veroordeeld worden is geen deel van het actiedoel, maar hooguit een vervelende consequentie ervan. Het actiedoel is, nogmaals, die woning zelf, om in te wonen of er een weggeefwinkel in te richten, of een plek om samen te komen en er tegenculturele dingen in te organiseren. Wie directe actie aan het voeren is, is niet primair bezig om een punt te maken. In de actie zelf ligt het doel besloten.

Dit maakt directe actie ook geschikt om tegen allerlei tegenstanders, niet enkel tegen de overheid, te gebruiken. Met kraken raak je slaags met de overheid, maar vooral ook met het particuliere eigendom. Met de politie, maar vooral ook met de eigenaar van het pand. Via die Kappen met Kolen-spoorblokkades raken we het havenbedrijf dat die transporten mede mogelijk maakt en er aan 'verdient', niet zozeer de overheid zelf. Directe actie is een uitdaging van alle soorten van onderdrukkende instanties: staat, kapitaal, noem maar op. Die uitdaging is voor instanties daarom juist zo gevaarlijk omdat met directe actie die instanties niet worden aangesproken, maar potentieel irrelevant worden gemaakt. Geen enkele instantie vindt dat erg leuk. Anarchisten juist wel.

Burgerlijke ongehoorzaamheid, met haar vertrekpunt in de (staats)burger, is per definitie gericht tegen de overheid. Burgerlijke ongehoorzaamheid tegen Shell op zichzelf is onzin. De wetsovertreding die van burgerlijke actie deel uitmaakt, daagt de overheid uit en niet dat bedrijf. Mensen zijn burger van Nederland, niet van dat bedrijf. Ook als je daar voor de deur gaat zitten om te blokkeren, is het de politie die je arresteert. Directe actie tegen Shell is helemaal geen onzin. Dat bedrijf is rechtstreeks te raken in haar bedrijfsactiviteiten. Directe actie kan soms zeer harde actie zijn.

Maar veel vormen van directe actie kunnen vreedzaam van karakter zijn, maar daarom niet minder direct. Gratis zelf ingezameld en bereid veganistisch eten uitdelen aan mensen is daarvan een voorbeeld. De logica? Mensen constateren dat er voedsel wordt weggegooid terwijl er mensen hongerlijden omdat ze geen maaltijd kunnen betalen. Mensen constateren dat er armoede is die mensen honger doet lijden, terwijl er geld beschikbaar is voor oorlogsvoering. Mensen zien dat er dierenleed wordt veroorzaakt om maar dierlijke producten te kunnen eten. Mensen willen dat er aan die dingen iets gedaan wordt. Dus doen ze het zelf.

Hoe? Je kunt met wat mensen eten gaan inzamelen dat anders zou worden weggegooid. Je kunt daarvan veganistische maaltijden bereiden. Die kun je uitdelen op straat of in een sociaal centrum tegen vrijwillige donatie – voor mensen zonder geld is dat: kosteloos aanbieden. Je doet dan in de praktijk iets aan voedselverspilling en honger. Door geen dierlijke producten te gebruiken vermijd je het om aan dierenleed bij te dragen. Je doet dit alles zelf, zonder tussenkomst van bestuurders, politici, vertegenwoordigers namens jou. Het is een glashelder voorbeeld van directe actie.



Het is allemaal zo vredelievend als je het maar kunt verzinnen. Tegelijk is het levensgevaarlijk voor de kapitalistische orde. Staat en kapitaal worden overbodig gemaakt, al is het maar op kleine schaal. Als we samen voor maaltijden kunnen zorgen op basis van vrijwillige samenwerking, waar hebben we dan nog overheden en ondernemingen voor nodig?

Wat doet het ertoe?
Allerlei actievormen zijn nuttig en nodig op weg naar een wereld van vrijheid en solidariteit en verbondenheid op basis van gelijkwaardigheid. Waarom directe actie uitlichten? Wat maakt directe actie zo speciaal? Waarom is directe actie onmisbaar in bevrijdingsstrijd, op een manier waarop andere actievormen dat niet zijn?

De reden ligt in het soort maatschappijverandering dat nodig is om die wereld van vrijheid en solidariteit te bereiken. Zo'n wereld staat haaks op de gevestigde machten, op de autoriteiten in allerlei gedaantes, op de hiërarchische instituties die onze levens domineren en ruïneren. Die machten, de staat met haar gewapende en bureaucratische instellingen, het kapitalistische bedrijfsleven en de hiërarchieën van witte overheersing, patriarchale onderdrukking, dominantie over de natuur en noem maar op, willen we kwijt.

SUCCESVOLLE DIRECTE ACTIE MAAKT MACHTHEBBERS OP HET PUNT WAAROP DE ACTIE WORDT GEVOERD OVERBODIG

Zolang ze bestaan, willen we dat ze zo min mogelijk kwaad doen en ons zo veel mogelijk ruimte geven om te leven. Daarom willen we dat overheden geen fossiele subsidies verstrekken aan klimaatdestructieve bedrijven, en gaan we desnoods op de A12 zitten. Daarom willen we hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden en staken we daar desnoods voor. Daarom willen we dat mensen zonder eindeloze poortwachterij, psychologische onderzoeken en een gigantische wachttijd, gewoon hun geslacht op hun paspoort snel en eenvoudig kunnen wijzigen. Daarom willen we dat abortus uit het strafrecht verdwijnt zodat het een medische ingreep is waarop je je recht kunt doen gelden. Daarom willen we het kraakverbod afgeschaft zien.

Maar ook als abortus uit het strafrecht is, een transgenderwet is aangenomen die eenvoudige wijziging op het paspoort mogelijk maakt, het kraakverbod is afgeschaft, de fossiele subsidies weg zijn en we hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden hebben gewonnen, ook dan werken mensen nog steeds noodgedwongen voor een baas, hebben ze nog steeds met strafrecht en politie te maken, is er nog steeds klimaatvijandige vervuilende kapitalistische activiteit, en hebben mensen met paspoorten nog steeds voorrechten boven mensen zonder dat akelige document. Ook dan leven we nog steeds niet in de solidaire vrijheid die we willen en nodig hebben.

En daar ligt het punt. Stakingen, demonstraties, symbolische en propagandistische activiteiten van zacht tot en met snoeihard, en ook burgerlijke ongehoorzaamheid; ze laten uiteindelijk de gevestigde machten intact. Ze vragen iets van die gevestigde macht, oefenen daartoe druk uit, soms heel effictieve druk. Ze trainen mensen ook in hun vermogen om samen dingen te bereiken en te organiseren. Ze zijn heel waardevol. Maar de kern van het probleem – de gevestigde machten en autoriteiten, de hiërarchische instituties en daarmee ook de machtsposities van degenen die onze levens via onderdrukking klein houden en ons via uitbuiting voor eigen gewin misbruiken – blijft intact. De machthebbers moeten onder druk wat inbinden, maar blijven machthebbers. De autoriteiten moeten wat teugels laten vieren, maar blijven de autoriteiten. Het leven gaat door, en dat leven is nog steeds niet vrij.

We hebben dus nog iets meer nodig dan drukmiddelen tegen de gevestigde instituties, autoriteiten en machthebbers. We hebben iets nodig waarmee we ze weg weten te krijgen. Actievormen waarmee de machthebbers als het ware worden overgeslagen, buiten beeld worden gezet, irrelevant worden gemaakt, uitgeschakeld. Waarin we geen eisen meer stellen aan die machthebbers. Waarin we datgene dat we beogen – woningen, het stopzetten van vervuiling, eten voor iedereen, het behoud van een bos – gewoon zelf samen regelen. Directe actievormen dus. Succesvolle indirecte actie dwingt machthebbers op de terugtocht. Succesvolle directe actie maakt machthebbers op het punt waarop de actie wordt gevoerd overbodig.

Directe acties wijzen vooruit naar een wereld waarin we zonder machthebbers, zonder overheden en kapitalistisch bedrijfsleven, zonder al die autoritaire en hiërarchische destructieve instellingen kunnen. Directe acties zijn vormen waarin we beginnen zelf een leven in vrijheid, solidariteit en gelijkwaardigheid te realiseren. Dat is precies wat al die andere actievormen niet kunnen, omdat ze blijven uitgaan van het bestaan van machthebbers en bijbehorende gevestigde instituties, die zo'n leven in de weg staan.

Het steeds verder verbreiden van zulke directe acties opent wegen naar zo'n leven, en realiseert zo'n leven deels al in het hier en nu. Met minder dan zo'n leven hoeven we geen genoegen te nemen. Dus is directe actie als spil van een serieuze en alomvattende vrijheidsstrijd onmisbaar. Ⓐ

DE VERTAALDE INLEIDING VAN TRUST KIDS!

MET DEZE BLOEMLEZING WIL IK DE SOCIALE GRENZEN TUSSEN VOLWASSENEN EN JONGEREN ONDER DE LOEP NEMEN



VERHALEN OVER AUTONOMIE VAN DE JEUGD EN CONFRONTATIE MET DE OVERHEERSING DOOR VOLWASSENEN

Tekst carla joy bergman   Vertaling Omar   Beeld Already in My Bones & Anon

Als ik een algemene regel voor het leven en werken met kinderen zou moeten geven, zou het misschien deze zijn: wees voorzichtig met wat je tegen een kind zegt of doet, net zoals je zou zijn tegen een volwassene wiens waardering en genegenheid je op prijs stelt.'
– John Holt, *Freedom and Beyond*

Kinderen hebben een liefdevolle omgeving nodig. Overal waar sprake is van dominantie is er gebrek aan liefde.
– bell hooks, *Feminisme is voor iedereen*

Als kinderen ter wereld komen, zijn het al volwaardige mensen. Ze weten al wie ze zijn, waar ze van houden en wat ze moeten doen! Het is onze taak om over hun menselijkheid te waken en hun mogelijkheden te bieden om zich te ontplooien. Niet wat jij denkt dat ze nodig hebben om zich te ontplooien, maar wat zij jou vertellen daarvoor nodig te hebben.
– Melody Sherwood (in een gesprek)

I
DIT BOEK GAAT OVER RELATIES EN LIEFDE

Het zijn slechts enkele verhalen; er zijn er nog zoveel meer. Het is een boek vol nieuwsgierigheid, hoop en liefde.

Trust Kids! begon voor mij toen ik me afvroeg hoe we door onze relaties met kinderen te verdiepen méér autonome gemeenschappen kunnen opbouwen. En als we deze relaties kunnen transformeren, als we doorgaan met het openbreken van het patriarchale kerngezin en we een sterke verbinding tussen de generaties creëren – ook in radicale gemeenschappen – hoe we dan een kans hebben op blijvende verandering door samen te werken aan een lokale, dekoloniale en autonome toekomst. Dit allemaal tegen de achtergrond van de aanhoudende kapitalistische verwoesting.

Ik en vele anderen vinden het van vitaal belang om deze relaties tussen de verschillende leeftijdsgroepen te koesteren en ontwikkelen, want zolang er zich zaadjes van hiërarchie in onze onderlinge banden bevinden, zullen we nooit volledig loskomen van onderworpenheid. Die onderdrukkende zaadjes groeien, verspreiden zich en hinderen ons collectieve vermogen om echt vrij te zijn.

Solidariteit begint thuis

Ik ging de uitdrukking 'Solidariteit begint thuis' gebruiken omdat me als activist en organisator het volgende opviel: of de onderdrukking van kinderen en jongeren wordt op grote schaal genegeerd, of het gesprek wordt beperkt tot onderwijs en het verzet tegen het onderwijssysteem. Ik zou ook 'Bevrijding begint thuis' kunnen zeggen of 'Rechtvaardigheid begint thuis', maar die uitdrukkingen geven niet helemaal weer waar het me hier om gaat. In de kern betekent 'Solidariteit begint thuis' dat we met een nieuwsgierige blik onderzoeken hoe en erkennen dat volwassenen die samenleven met kinderen en jongeren, thuis en in andere omgevingen, een concrete rol kunnen spelen bij het samen creëren van de omstandigheden waarin kinderen eerlijk behandeld worden en zich kunnen ontplooien.

Ik geloof echt dat we thuis moeten beginnen en eerst aan de slag moeten met de relaties die we hebben, vooral met jonge mensen, relaties waarin macht tastbaar is. Als we deze machtsdynamiek kunnen transformeren, leeftijdsdiscriminatie ongedaan kunnen maken, ook thuis, dan zijn de mogelijkheden om betere werelden te creëren eindeloos. Dit is wat solidariteit voor mij inhoudt.

Slechten van grenzen en muren tussen jongeren en volwassenen

Ik wil niet zeggen dat er maar één weg is die naar solidariteit met kinderen leidt. Kinderen vertrouwen en naar ze luisteren houdt juist ook in dat je openstaat voor hoe een toekomst met hen eruit kan en zal zien. Inclusie van kinderen houdt ook in dat sommige van hen niet mee willen doen! Ook kinderen hebben het recht om nee te zeggen.

Met deze bloemlezing wil ik de sociale grenzen tussen volwassenen en jongeren onder de loep nemen en bespreken, en ook die tussen het gezinsleven (hoe de samenstelling van je huishouden ook is, maar met name elke andere samenlevingsvorm dan het kerngezin) en het activistische gemeenschapsleven. Ik wil vooral graag de aandacht vestigen op alle manieren waarop deze grenzen en muren steeds verder worden geslecht.

Onderdrukking jeugd nog altijd actueel

Hoezeer ik me ook bezighoud met en schrijf en deel over dit onderwerp; ik had deze bundel liever niet hoeven samenstellen. In de zomer van 2021 herlas ik namelijk het werk van de briljante pleitbezorger voor kinderen en jongeren, John Holt (1923-1985). Hij was zeer betrokken bij veel van de thema's in dit boek, waarover hij grondig nadacht en regelmatig schreef, en waarin hij graag veranderingen wilde bewerkstelligen. In brieven aan vrienden en collega's worstelde hij regelmatig met de vraag hoe we het best met kinderen kunnen omgaan en benadrukte hij het belang van kinderen vertrouwen.

Hoewel zijn werk me altijd inspireert, voelde ik me toch verdrietig en een beetje moedeloos. Holt zei namelijk hetzelfde en pleitte voor

KINDEREN EN JONGEREN ZIJN AL VOLWAARDIGE MENSEN EN HEBBEN HET RECHT ALS ZODANIG TE WORDEN BEHANDELD

WERK AAN DE WINKEL VOOR MENSEN VAN ALLE LEEFTIJDEN

dezelfde dingen als velen van ons nu nog doen: kinderen en jongeren zijn al volwaardige mensen en hebben het recht als zodanig te worden behandeld.

Het doorbreken van barrières waar jonge mensen dagelijks tegenaan lopen

Dit wil niet zeggen dat er niets is veranderd. Sommige dingen zijn verbeterd, zoals de fysieke rechten van een kind en andere individuele rechten – vooral in de publieke sfeer. Deze veranderingen zijn het resultaat van decennialange geëngageerde en felle belangenbehartiging door activisten en organisatoren, zoals Holt, die zich ervoor inzetten de barrières waar jonge mensen dagelijks tegenaan lopen te doorbreken.

In dit boek zul je een aantal van die ongelofelijke voorbeelden en verhalen lezen en misschien heb je die veranderingen ook zelf ervaren. Maar ondanks de krantenkoppen en de individuele getuigenissen van jongeren naar wie wel geluisterd wordt, zijn er nog steeds enorme aantallen kinderen die vooral thuis in onderdrukking leven, op subtiele of ernstiger manieren. Je hoeft alleen maar naar het nieuws te kijken om te zien dat depressie en zelfdoding onder jongeren toenemen.

Werk aan de winkel voor mensen van alle leeftijden

Sociale verandering komt vaak in golven, waarbij men voortbouwt op de bewegingen en acties van eerdere generaties. Veranderingen voltrekken zich geleidelijk en zijn niet het resultaat van één grote overwinning. Dit werk voor mensen van alle leeftijden gaat met horten en stoten. Het werk houdt in: manieren zoeken om bij tegenslagen samen te gedijen, vriendschappen opbouwen ondanks verschillen, solidariteit en vrijgevigheid centraal stellen en natuurlijk kinderen vertrouwen. Het is een verweven geheel van verschillende stemmen en het is prachtig. Maar er moet nog veel gebeuren.

Het overstijgen van grenzen die ons van elkaar en de wereld afsnijden

Onderdrukking van kinderen en jongeren is onderdeel van de vernietigende gevestigde machtsstructuren (het *Empire*). Het kapitalisme verstevigt zijn greep op het dagelijks leven en dat maakt het moeilijker dan ooit om ons een voorstelling te maken van sociale verandering en autonomie, en om die te bewerkstelligen. Zelfs als het kind een sociale, ondersteunende thuisomgeving heeft, wordt het nog steeds geconfronteerd met onderdrukking en overmacht van andere volwassenen.

We zijn allemaal kinderen geweest, en in plaats eenheidsworsten van ons te maken, wil ik juist onze gedeelde ervaring benadrukken in deze ongelijke en oneerlijke wereld. Met dit in het achterhoofd stel ik voor dat we onze pijlen richten op ons alledaagse bestaan, terwijl we tegelijkertijd een wereldwijde beweging voor sociale transformatie en verandering nastreven.

Dit betekent voor mij dat solidariteit thuis begint, met de mensen en meer-dan-mensen van wie we afhankelijk zijn. Vanuit dit gezichtspunt belicht dit boek verhalen en daden die het bevrijdende potentieel laten zien van het overstijgen van de sociale grenzen die ons van elkaar en de wereld afsnijden. Het bevat een grote verscheidenheid aan verhalen over het onderbelichte belang van sociale transformatie.

Het verweven van oude en nieuwe ideeën

Vanuit een lichte wanhoop begon ik steeds meer na te denken over het samenstellen van deze bundel. Ik wilde mensen het woord geven die zich nog niet hadden gemengd in het gesprek over de autonomie van jongeren, of misschien niet met hen die hier al decennialang over schrijven en voor strijden.

Ik heb met opzet mensen opgenomen in het boek die zelf geen kinderen hebben of nog niet eerder over deze ideeën schreven, omdat veel van mijn mentoren en een paar van de geweldigste organisatoren en bondgenoten van bevrijding en autonomie van jongeren in de afgelopen jaren volwassenen waren die geen kinderen hebben grootgebracht. Ik wilde deze (nieuwere) stemmen samenbrengen met de stemmen die deze dialoog al lange tijd voeren, en met iedereen daartussenin.

De strekking en structuur van het boek

De kern van het boek bestaat uit gesprekken over hoe we kinderen op een meer innovatieve, rechtvaardiger manier kunnen includeren, liefhebben en verzorgen. De essays verkennen het bevrijdende potentieel van consent, autonomie, liefde en zorg in de relaties die kinderen en jongeren hebben met de volwassenen in hun leven.

Een aantal essays onderzoekt het ontstaan van de onderdrukking van het kind in onze maatschappij en hoe het een onderdeel van het koloniale systeem van witte racisten is geworden. Andere essays gaan meer direct in op de discriminatie van kinderen en de onderdrukking door volwassenen (vaak 'kindisme' of 'misopedie' genoemd) en bekritiseren de oppermachtigheid van volwassenen als barrière voor diepgaande verandering en de ontplooiing van kinderen. Ze geven weer hoe de onderdrukking van kinderen, zoals die nu op veel plekken voorkomt, niet de 'natuurlijke' manier is van verbondenheid met de jongste leden van onze gezinnen en gemeenschappen.

Sommige essays belichten het geweld en de niet-consensuele interacties waar kinderen elke dag mee te maken hebben en de manier waarop die patronen tot in de volwassenheid kunnen doorwerken en in toekomstige generaties weer tot onderdrukking van kinderen kunnen leiden.

Macht en privilege thuis
Sommige essays stippen de geïnstitutionaliseerde onderdrukking op scholen aan, alsook het verzet tegen scholen en de alternatieven van *deschooling* en *unschooling*[1], maar in dit boek ligt de focus niet op de school. In die zin probeert *Trust Kids!* te breken met het denkbeeld dat de school de centrale plek in het leven van kinderen inneemt en dat de onderdrukking van kinderen vooral plaatsvindt in het onderwijs.

In plaats daarvan doen we een stap terug en beginnen thuis, in onze meest persoonlijke omgeving. Hier spelen macht en privilege per definitie een rol, want kinderen kunnen nog niet alleen leven, hoe de samenstelling van het huishouden ook is. Daarom is het cruciaal om de thuissituatie nauwkeurig te bestuderen. Thuis kan een plek van diepgewortelde onderdrukking zijn of een veilige haven.

Bevrijdend, dekoloniaal, democratisch, liefdevol en vreugdevol
Trust Kids! wil ook inspireren. Het onderzoekt en stimuleert andere manieren van samenzijn met onze jongsten (wat onze rol in hun leven ook is), manieren die bevrijdend, dekoloniaal, democratisch, liefdevol en vreugdevol zijn.

Terwijl ik de verschillende elementen van het boek ordende, probeerde ik een flow tussen de stukken te creëren die de vele verschillende stemmen en verhalen met elkaar verweefde. Het is niet mijn doel om grenzen op te werpen, maar om snijpunten te creëren.

Op elk snijpunt vind je een gedicht van het anonieme schrijverscollectief Curiousism Cyphers. Dit zeggen ze over de rol van hun gedicht: 'New Thorns' is geïnspireerd door de thema's en essays in *Trust Kids!* en onze eigen interesse in het onderwerp. We hopen dat ons verwevende gedicht de gelegenheid biedt tot pauze en reflectie – zoiets als een beat, of misschien het refrein in een song – en ruimte creëert voor luisteren.'[2]

Vier delen van het boek
Er is dus een *flow* en die gaat ongeveer als volgt (hoewel er veel overlap is tussen de thema's en ideeën die in de verschillende delen van het boek worden besproken): de eerste groep essays komt van thuis, of van relaties tussen mensen van verschillende leeftijden daarbuiten. De tweede groep kijkt naar de school, alternatieven voor scholen en instellingen, en verzet tegen schoolsystemen. De derde groep bevat essays en verhalen over het opheffen van de sociale grenzen tussen het private en publieke leven, terwijl er ook thema's en verhalen uit de eerste twee delen mee worden samengeweven, en nog een gefictionaliseerd stuk.

De laatste groep essays richt zich op de verschrikkingen waaraan kinderen van oudsher worden blootgesteld en bespreekt een aantal wegen naar autonomie van jongeren. Dit is het meer theoretische en geschiedkundige deel van het boek, dat ook de wortels van kindisme en de oppermachtigheid van volwassenen blootlegt en belicht hoe we te midden van deze puinhopen autonomie met en voor kinderen kunnen ontwikkelen. Het outro ten slotte, 'Terug naar het begin', is een poëtisch stuk dat voor mij het boek samenvat.

Wat Trust Kids! niet is
Trust Kids! is geen handboek voor ouders. Het zegt niet dat ouders waardeloze wezens zijn, of dat jij niet deugt. In deze bloemlezing komen niet de enige mensen aan het woord die weten hoe de vork in de steel zit – hoewel er persoonlijke verhalen in staan van de prachtige alledaagse omgang met kinderen die voor ons allen inspirerend zijn om te lezen en te waarderen!

Het staat vast dat dit boek niet één leidende ideologie heeft en niet alle auteurs volgen hetzelfde pad richting de autonomie en bevrijding van jongeren. Daarom is het geen routekaart, maar biedt het allerlei verschillende en creatieve wegen naar het meer vertrouwen stellen in kinderen.

Over het omarmen van verschillende schrijfstijlen en een wever zijn in plaats van een redacteur

> *Better to kill everything in their writing they DON'T love as much. Until only the darlings remain.* – Brian K. Vaughan, *Saga*, Vol. 3

Ik hecht er zeer aan verschillende stemmen en schrijfstijlen te laten horen en lezen, een podium te bieden aan zowel mensen die niet altijd worden gehoord als de meer doorgewinterde schrijvers, en verweef ze tot een prachtig geheel (althans, dat is de bedoeling!).

Mijn doel is de barrières af te breken die vaak vertellen wie wel en niet kan schrijven, en daarbij neurodiversiteit (en neuro-bijzonderheid) te ondersteunen! Met dit 'verweven' wil ik laten zien dat verzet en autonomie altijd in beweging zijn. Ik wil ook de woorden en daden van nu zichtbaar maken, maar zonder al het eerder verrichte werk uit te vlakken.

DE ONDERDRUKKING VAN KINDEREN IS NIET DE 'NATUURLIJKE' MANIER VAN VERBONDENHEID MET DE JONGSTE LEDEN VAN ONZE GEZINNEN EN GEMEENSCHAPPEN.

II
WARE VRIJGEVIGHEID TEGENOVER DE TOEKOMST BESTAAT UIT ALLES GEVEN AAN HET HEDEN.
— ALBERT CAMUS, *NOTEBOOKS* 1935-1942

In veel opzichten is dit boek al meer dan twintig jaar in de maak, maar ik heb altijd geaarzeld om er op een directe manier over te schrijven omdat als volwassenen over de onderdrukking van jongeren schrijven (vooral wij ouders), ze de neiging hebben zichzelf in het middelpunt te zetten. Het is een paradox. Maar ik ben van mening dat deze verzameling essays iets anders doet, dankzij alle geweldige personen die een bijdrage hebben geleverd en we nodigen jou, beste lezer, graag uit bij het gesprek.

Onszelf en elkaar vertrouwen

Onszelf en elkaar vertrouwen is altijd een proces. Je zult nooit een staat van ‘perfect vertrouwen’ bereiken… Sterker nog, je zult er geregeld een potje van maken – daar kun je op vertrouwen! Je zult falen; je zult menselijk zijn, je zult soms je macht verkeerd gebruiken. Dat doen we allemaal. Je kinderen, of de kinderen in je leven, vertrouwen jou misschien niet.

Het belangrijkste is volgens mij een vertrouwensbasis op te bouwen met kinderen, zodat de jongere mensen in ons leven het kunnen zeggen als ze het gevoel hebben dat we hen niet genoeg vertrouwen. Is er vertrouwen, dan zal het krachtig en mooi zijn. Dan kunnen we samen bouwen aan grenzeloze toekomsten, geworteld in liefde. Ⓐ

Noten
1 *Deschooling* is het loslaten van traditionele onderwijsmethoden en overstappen op leren in meer natuurlijke, informele omgevingen. *Unschooling* is een vorm van thuisonderwijs waarbij de nadruk ligt op leven en leren zonder rekening te hoeven houden met de verwachtingen en normen van de school, noot van de vertaler.
2 Persoonlijke communicatie tussen Curiousism Cyphers en carla bergman, december 2021.

SOUNDTRACK VOOR DE REVOLUTIE
MIKKIE ROOS

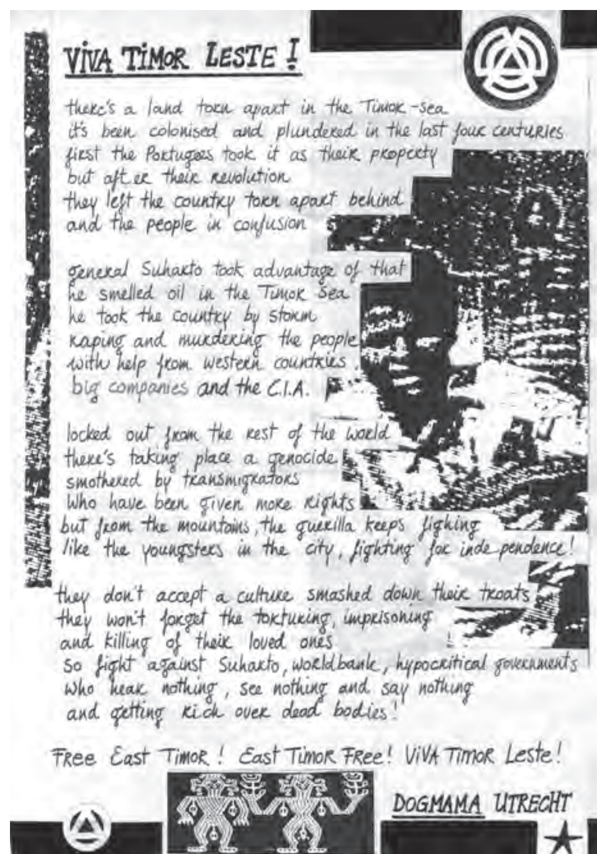
Door Christiaan Verweij



Deze keer is Mikkie Roos aan het woord. Opgegroeid binnen de punk- en kraakbeweging en vaste kampeerder op het Anarchistische Kampeerterrein in Appelscha. Jarenlang werkzaam geweest binnen allerlei sociaal-culturele horecaprojecten en vrij recent na het behalen van haar mbo-diploma aan de slag gegaan als activiteitenbegeleider binnen de psychiatrie.

Op welk moment begon je jezelf anarchist te noemen?
Toen ik een jaar of zestien was. Met mijn ouders had ik het hier nooit over, want dat lag ver buiten hun belevingswereld en idealen. Mijn vader, geboren in 1920, is jong bij de marine gegaan. Hij ontvluchtte op deze manier zijn alcoholistische vader. Hij heeft als marinier in diverse oorlogen moeten vechten en kon er contractueel niet mee stoppen. Mijn moeder is in 1932 geboren in Nederlands-Indië. Haar moeder was een Peranakan Chinees-Indonesisch meisje dat op veertienjarige leeftijd aan mijn Indische opa werd weggegeven terwijl hij twintig jaar ouder was. Verschrikkelijk voor haar. Na de oorlog hebben zij moeten vluchten vanwege de onafhankelijkheid van Indonesië. Over het hoe en waarom werd weinig gespro-

ken. Later vielen de puzzelstukjes in elkaar. Mijn jeugd was niet onbevangen, maar ik ben wel in een liefdevolle familie opgegroeid. En muziek was een belangrijke inspiratiebron voor mij. Toen ik een jaar of vijftien was ontdekte ik punk. De vrijheid die het uitstraalde en het jezelf mogen zijn trokken mij enorm aan. In onze bibliotheek in Nieuwegein ontdekte ik diverse bands en artiesten zoals Nina Hagen. Ik vond haar in die tijd fantastisch en haar eerste plaat *Nina Hagen Band* heb ik compleet grijsgedraaid. Al snel ontdekte ik bands als Crass en The Ex. En ja, daar begon mijn liefde voor anarchisme en activisme pas echt te groeien.



Zijn er bepaalde personen die je in die tijd hebben geïnspireerd?

Onder anderen een vriend uit Utrecht. Hij vertelde over acties, anarchisme en introduceerde me bij een clubje van vier personen met wie we maandelijks vergaderden. Een daarvan, Rob, zie ik nog regelmatig in Appelscha en voelt ondertussen als familie. We noemden onze organisatie Anarchisten in Utrecht Werkzaam (AUW). Ook maakten we deel uit van het Landelijk Anarchistisch Overleg. Hiermee maakten we een muurkrant die *Zwart Behang* heette. Omdat ik toen gratis kon reizen met de trein haalde ik regelmatig deze muurkrant in Nijmegen op en bracht die dan naar de drukker in Amsterdam. En uiteraard ging ik zodra de posters de drukkerij verlieten in Utrecht posters plakken. Zo had je een heel netwerk van mensen die iets bijdroegen aan dit overleg. Een enorm leuke en leerzame tijd. Met deze groep hebben we ook weleens bij mij thuis vergaderd. Stonden er ineens een paar van die kerels bij ons op de stoep. Mijn vader wist zich er totaal geen raad mee. Ik was toen echt nog heel jong en vergaderen deden we dan op mijn slaapkamer. Een beetje ongemakkelijk was het wel, haha. Twee andere vrienden, Ilja en Dick, die in het ACU programmeerden, hebben mij ook weten te inspireren. Zij regelden toertjes voor bands en organiseerden alles DIY. Er ging een wereld voor me open. Dick zat ook bij het AUW. Hij ontwierp jarenlang posters en ander drukwerk voor het ACU, later voor dB's. Helaas zijn ze allebei overleden. Eigenlijk heeft het hele ACU-team (1986-2006) een belangrijke rol in mijn leven gespeeld.

Wanneer begon muziek een belangrijke rol te spelen in je leven?

Luisteren naar muziek deed ik al van jongs af aan. Via mijn oudere Haagse neef en nicht leerde ik Blondie kennen en was daar als negenjarige al groot fan van. In Nieuwegein had je binnen de alternatieve scene zowel punkers als hardrockers. Maar al vrij snel kwam ik erachter dat de meeste hardrockers toch wel heel rechts waren. Toen ik in Utrecht naar school ging, kwam ik met de buren van de school (de krakers van Punkenburg) in contact. Leden van bandjes als Kikkerspuug en Laitz woonden daar. Er waren veel optredens in kleine (gekraakte) zalen in het land en ik mocht vaak mee. Zo leerde ik veel mensen en bands kennen uit het hele land uit de DIY-punkscene. Later kwam ik veel mensen uit die scene ook tegen bij verschillende acties en het kraken van leegstaande panden. In het ACU organiseerde het AUW in de jaren tachtig een legendarische



benefietavond met BGK waar ook een kunstenaar van het Gramschapcollectief aanwezig was die graffiti *art* maakte op behangrollen. Rob van het AUW was pottenbakker en begeleider in de ggz en had kleine kruikjes gebakken die we vulden met cocktails. Hij noemde het een molotovcocktail en iedereen mocht ze mee naar huis nemen. Prachtig toch? Zelf heb ik ook altijd muziek gemaakt. Zo heb ik gezongen in de band Dogmama, die helaas maar anderhalf jaar heeft bestaan. De muziek was punkrock en de teksten waren altijd een statement of politieke klacht, anders kon ik het toen niet zingen. Ons eerste optreden was op een ACU-jubileumfeest in het voorprogramma van The Ex en het Berlijnse Apparatschik. Het tweede optreden was tijdens het Forbidden Fruits Festival dat plaatsvond in het Partizanencentrum Kud in Ljubljana, Slovenië. Een jaar voor de kraak van Metalkova. Daarna werden de bands waarin ik zong projecten, speciaal voor de jaarlijkse Forbidden Fruits Festivals. De teksten hadden zware thema's zoals oorlog, fascisme en onderdrukking. In die tijd kon ik vaak niets anders bedenken. In 1998 maakte ik onderdeel uit van het Utrechtse muziekproject De Pletters. Als antwoord op extreemrechts hebben we de single 'Zet ze klem' opgenomen. Met als boodschap: geef fascisme geen stem. Afgelopen vrijdag ben ik naar een concert geweest van Nusantara Beat, een stel heel goede muzikanten. Zij speelden in de Melkweg. Heel andere muziek dan waar ik vroeger naar luisterde. De bandleden hebben een Indische achtergrond. Hun muziek is gebaseerd op foute, hippe Indonesische muziek uit de jaren zeventig en traditionele muziek. Het was supertof, dit raakte mij weer op een hele andere manier. Zelf maak ik ook nog onderdeel uit van een muzikaal gezin. Mijn partner Erik drumt in tal van bands en onze zoons Rein en Arie spelen in bands. Samen met hun vriend Kai hebben ze een feestband waarin ze de muziek van de diverse bands van hun vader 'verpunken'. En The Hook, waar Rein in speelt met zijn vrienden Jan en Lou, timmert lekker aan de weg.

Hoe kwamen anarchisme en muziek bij elkaar?

Dan moeten we weer terug in de tijd. Toen ik een jaar of veertien was, zat ik bij een meidengroep in een jongerencentrum in Nieuwegein. Daar werd een modeshow georganiseerd en wij gingen voor de grap de kleding showen. Toen we naar Utrecht gingen om kleding in allerlei boetieks te gaan passen, stuitten we op een lawaaidemonstratie. Op de Stadhuisbrug stonden er tientallen demonstranten aandacht te vragen voor het behoud van het gekraakte poppodium Tivoli. Ze hadden grote ijzeren golfplaten bij zich waar ze op trommelden. Zeer indrukwekkend. Vanuit het niets begon de politie op een gewelddadige manier de hele brug te ontruimen. Met totale verbijstering sloeg ik dit allemaal gaande. De politie te paard sloeg iedereen aan de kant. Dus ook het winkelend publiek: ouderen en families met kinderen. Deze gebeurtenis veranderde iets in mijn leven. Al vrij snel ging ik me inzetten voor diverse acties. Zo was ik betrokken bij de anti-pausdemonstratie in Utrecht in 1985. In het ACU vroeg Joost me of ik met hem wilde koken voor de bands die er optraden. Bands als de Nyah Fearties kwamen standaard bij ons optreden als ze aan het toeren waren. En ook Nederlandse bands als the Ex, Seein' Red en de Kift stonden vaak bij ons op de planken. In 2024 heb ik vanwege het honderdjarig bestaan van de Pinksterlanddagen (PL) in Appelscha samen met Petra en Freek het culturele programma verzorgd. Vijfentwintig jaar geleden was ik ook betrokken bij de PL-organisatie en heb ik enkele jaren de culturele programmering gedaan. Nu is er veel minder geld te besteden voor het programma. Dat is ook wel logisch, want vroeger was de actiebeweging veel groter, er kwamen veel meer mensen. Nu is het aan een nieuwe generatie om dit vorm te geven maar de oudere generatie kan daar ook best een steentje aan bijdragen.

SOLIDARITEIT IS EIGENLIJK HET BELANGRIJKSTE DAT ER IS





Wat heb je bereikt in al die jaren Pinksterlanddagen?

Het mooie aan de Pinksterlanddagen is dat het mensen bij elkaar brengt. Naast alle workshops, politieke discussies en zware kost wordt er bijna altijd een kinderprogramma verzorgd door Kinderpret van de Binnenpret uit Amsterdam. Supergaaf. En dan ben ik best trots dat we dat als kampeerterrein kunnen faciliteren.

Op wat voor manier zet jij je vandaag de dag het liefst in om mensen bij elkaar te brengen of aan je idealen te werken?

We hebben in Appelscha nog altijd een stacaravan. Hier ontmoet ik mensen die ik op andere plekken niet tegenkom. Voor mij is het belangrijk om een plek te hebben waar je naartoe kan gaan om gelijkgestemden te ontmoeten. Dat is ook één van de belangrijke pijlers van het kampeerterrein. Wij stellen ons terrein beschikbaar voor groepen die actief zijn en samen willen komen. En wanneer er sprake is van onrecht kan ik dat niet makkelijk van me af zetten. Maar me inzetten zoals vroeger lukt niet meer, omdat ik nu een gezin heb en daarom soms andere keuzes moet maken. Om werk te kunnen doen dat iets bijdraagt aan de samenleving heb ik een opleiding tot begeleider in de psychiatrie gevolgd. En daarnaast zijn er ook mensen ziek of hulpbehoevend in mijn omgeving. Helaas hoort dat bij het leven en dat vergt ook tijd en energie. Hoe dan ook probeer ik nog altijd actief te zijn. Maar dat is meer op sociaal gebied dan politiek. Nu ben ik bijvoorbeeld bezig met het organiseren van een 'ouwelullenfeest' in het ACU dat volgend jaar vijftig jaar bestaat. Dit idee bestond bij de uitvaart van Klien, een oud-kraakster uit Utrecht. Bij dat soort gelegenheden besef je dat het leven soms kort is en dat het belangrijk is om elkaar ook op andere manieren te ontmoeten.

Welke levenswijsheden heb je opgedaan na bijna veertig jaar anarchisme?

Allereerst om problemen vanuit verschillende perspectieven te bekijken. De anarchistische beweging kan flink rechtlijnig zijn. Ik heb geleerd dat je af en toe compromissen moet sluiten om meer te kunnen bereiken. En dat je je al helemaal niet moet isoleren van de rest van de maatschappij. Want anarchisme draait juist om gelijkheid en het bestrijden van onrecht. Daar hebben we elkaar voor nodig. En dat hoeft niet te betekenen dat je het over alles eens moet zijn met iedereen.

Welk nummer wil je toevoegen aan de soundtrack voor de revolutie?

Het eerste dat in me opkomt is 'Bella Ciao', en dan denk ik aan de uitvoering van Dog Faced Hermans. Maar eigenlijk wil ik er liever muziek van nu aan toevoegen, een nummer van Sophie Straat. Zij maakt protestliedjes, bijvoorbeeld over gentrificatie en over onrecht tegen vrouwen. Daarnaast organiseerde ze solidariteitsbenefieten in Paradiso voor Palestina. Solidariteit is eigenlijk het belangrijkste dat er is. Het nummer waar ik het over heb heet 'Groen Amsterdam'. Het is een protest in de vorm van een levenslied, muziek waar ik altijd al op heb gewacht. Ⓐ

GRAAI UIT DE KAST

Door Christiaan Verweij

OBLIVIANS



Ken je dat gevoel, alsof de hele wereld er donker uitziet? Het gevoel dat er een dreiging boven je hoofd hangt en er ieder moment een atoombom uit de lucht kan komen vallen. Het gevoel dat we ons ieder moment weer in een *lockdown* bevinden vanwege een nieuwe virusuitbraak. Nieuwsberichten hoef je niet te lezen, want je weet toch wel dat sinds de evolutie ruim 99,9 procent van alle dieren is uitgestorven en nu de homo sapiens aan de beurt is. Met andere woorden: het gevoel dat alles zinloos is, omdat we er toch wel aangaan.

Na het lezen van deze openingsalinea zullen de gevoelige geesten onder ons, die dit gevoel maar al te goed herkennen, zich met spoed richting de lokale slijter of coffeeshop haasten op zoek naar verdoving. Zelf dwaal ik liever door mijn huis op zoek naar een pakkende plaat om mezelf weer flink wakker te schudden en de ironie van mijn geestelijke dwaling in te zien. Oblivians is zo'n band die er altijd weer voor weet te zorgen dat mijn heupen soepel blijven en ik, een vijftigplusser, als een tiener door het huis huppel en mij dansjes laat doen, waarvan ik niet wist dat ik het nog kon. Hun debuutalbum *Soul Food* werd uitgebracht in het mooie jaar 1995 op het befaamde Crypt label. Kant b opent met het nummer 'No reason to live'. Een nummer dat er in minder dan anderhalve minuut voor zorgt dat ik weer energie heb om het zwarte gal van me af te slaan en me in te zetten voor een rechtvaardige wereld.

Sinds hun debuut ben ik ze trouw gebleven en heb ik al de lp's en 10 *inches* van Oblivians in de kast staan. In de jaren negentig was ik altijd weer van de partij als ze de Vera in Groningen op hun kop wisten te zetten. Live waren ze echt een sensatie. In die tijd runde ik zelf twee kleine muzieklabels: Home Base Music en Fucked Up Records. Ik had heel graag een single van ze uit willen brengen, helaas dachten zij daar anders over. En tja, nu je in Nederland niet mag zeggen dat er sprake is van een genocide in Gaza en dat Israël een fascistische staat is, leg ik kant b maar weer op de draaitafel. Wie weet dat mijn wereld er over anderhalve minuut weer anders uitziet en ik weer energie heb om op te komen voor een vrij Palestina. Ⓐ

No reason to live

(One, two, one two three four!)

I ain't got no reason to live
Reason to live
I ain't got no reason to live

I ain't got a home
I ain't got no phone
I got no one to call

I ain't got a car
I ain't got a heart
I got no one to love

And I ain't got no reason to live
Reason to live
I ain't got no reason to live

I'm living on the street
I ain't got food to eat
My stomach hurts, my head is wild

You shake my clammy hand
But you don't understand
I feel much better when I'm high

I ain't got no reason to live
Reason to live
I ain't got no reason to live



STAKOO'S BOEKENTIPS

Er bestaat in radicale kringen een gezonde neiging om bij de zoveelste stap richting economische uitbuiting of repressief politiek beleid niet meteen te roepen dat de wereld plots op haar kop staat. Of natuurlijk dat 'Onze Democratische Rechtsstaat' bedreigd wordt door Trump, Musk en ander tuig. Want de grote problemen – seksisme, uitbuiting, racisme, noem maar op – waren springlevend aanwezig in de status quo van voorheen en dat relativeert de huidige omslag.

Toch lijkt het me een vergissing te denken dat het niks wezenlijk nieuws is: blasé te zijn, verveeld, zo uitgeblust dat we vergeten hoe acuut en weerzinwekkend de huidige omslag is. We hoeven onze kritiek op het seksisme waar we ons hele leven elke dag mee geconfronteerd zijn niet te vergeten om te erkennen dat het *carrot and stick*-duo Jordan Peterson en Andrew Tate een directe bedreiging vormen. Het structurele racisme dat altijd onderdeel was van de Nederlandse en westerse samenleving doet er niet aan af dat openlijk extreemrechtse machthebbers weer een nieuw dieptepunt vormen. En dat we er nog steeds bedroevend weinig tegenoverstellen. En natuurlijk moeten we vooral de kritiek op de NAVO niet laten verstommen op het moment dat we toch erkennen wat een schoft Poetin ook is.

Oh, en dat Trump daar zit in de Verenigde Staten (VS), of Netanyahu in Israël, ontslaat ons hier in Nederland natuurlijk niet van onze medeplichtigheid. Deze figuren zitten er omdat het ons nooit gelukt is om er een einde aan te maken.

Vanuit mijn leunstoel hoop ik dus weer dat we in dit huidige moment alle oude kritiek, frustraties en tactieken weten te combineren met hernieuwde woede, hernieuwde internationale solidariteit, en onze *diversity of tactics* uit weten te breiden tot het daadwerkelijk eens zoden aan de dijk zet.

VOORWAARTS, IMMER VOORWAARTS KAMERADEN, IN JE LEESSTOEL MET EEN KOPJE THEE EN EEN BISCUITJE ERBIJ



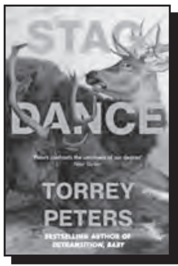
Alexis de Veaux
WARRIOR POET
A Biography of Audre Lorde

Als startpunt: Audre Lorde (1934-1992), klassieke denker en voorbeeld, bekend van de titels en slogans *The Master's Tools Will Never Dismantle the Master's House* en *Sister Outsider*. De Veaux heeft Lorde's leven en werk jarenlang bestudeerd en er les over gegeven. Veaux heeft dozenvol brieven en aantekeningen bestudeerd en door het boek heen speelt een grote liefde voor Lorde en empathie voor de vele vormen van strijd die ze heeft geleverd, tegen het racisme en het seksisme in de VS maar ook met haar familie, zichzelf en met kanker.

Ze heeft Lorde's leven in twee delen verdeeld, waarin in het eerste deel het loskomen van haar conservatieve achtergrond een centrale rol speelt, in een tijd dat de Harlem Renaissance nog recente geschiedenis was, die als historische achtergrond meespeelt in haar werk. En over haar huwelijk met Edwin Rollins, een witte, gay man met wie ze twee kinderen kreeg.

In het tweede deel – dat zich afspeelt tussen de VS, Berlijn, Mexico en weer de VS – blijft Lorde niet alleen betrokken bij de lesbische en ook antiracistische strijd en internationale solidariteit maar vindt ze nog weer zoveel nieuwe manieren en woorden om vorm aan het verzet te geven. *Warrior Poet* is een viering van een leven vol liefde, verschrikkingen en strijd, verteld met ruimte voor de grote verbanden en oog voor talloze details en anekdotes.

2004, Norton, ISBN: 9780393329353, 267 pagina's, € 33,90



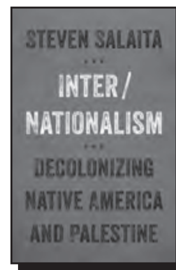
Torrey Peters
STAG DANCE

Alles bij elkaar is het een wat somberder boekenrubriek geworden dan doorgaans. Passend gezien de tijd waarin we leven, maar ik wilde niet afsluiten zonder het alledaagse ook nog los te laten met een boek dat de grenzen van onze waarneming het nodige, inspirerende geweld aandoet.

Torrey Peters – bekend van *Detransition, Baby* – staat bekend als experimentele auteur, met steeds nieuwe perspectieven, vaak met betrekking op trans zijn en karakters die zichzelf opnieuw uitvinden. *Stag Dance* bevat vier verhalen waarin we steeds intens, soms opwindend en soms ellendig dicht bij de karakters komen en van de ene in de andere verrassing vallen.

Blurbs van andere auteurs of opiniemakers op boeken zijn doorgaans natuurlijk te verafschuwen, maar ik vond Miranda July's *oneliner* voor dit boek zo pakkend dat ik er voor één keer een aanhaal: '*Hot, heartbreaking and thrillingly victorious.*'

2025, Serpent's Tail,
ISBN: 9781800810792, 286 pagina's,
€ 24,75



Steven Salaita
INTER/NATIONALISM
Decolonizing Native America and Palestine

Hebben we nog meer titels over Palestina nodig, of zit het lezen van de tekst in de weg van elk uur dat je ook kan gebruiken om het verzet tegen de genocide te steunen? Ik hoop en vrees dat we ons allemaal elke dag al met dat thema bezighouden en hoop dat we ons ook praktisch proberen te verhouden tot een van de grootste misdaden van onze tijd. Salaita helpt. Met fris perspectief en scherpe kritiek op liberale krokodillentranen volgens welke Israël zich toch graag wat netter zou gedragen tijdens het verder voortzetten van haar *settler colonialist project*.

Zelf geboren in de VS, van Palestijnse en Jordanese afkomst, met een doctoraat in Native American Studies is Salaita al een paar decennia bezig om de ervaringen van Native American en Palestijnse bevrijdingsbewegingen met elkaar te verbinden. Zo heeft hij in vluchtelingenkamp Shatila in Libanon lesgegeven over het verzet tegen de Europese invasie in de Amerika's, ruzie gehad met verschillende academische werkgevers en tussendoor gewerkt als schoolbuschauffeur in Washington D.C.

Inter/Nationalism zit vol scherpe inzichten en het leest lekker. Het bevat de nodige geestdrift, woede en geestigheid: '*The British and French may have led the way in the Levant, but the United States had (already) provided a more useful blueprint, one with a much greater sense of purpose and permanence (...) which could only occur through force and coercion.*'

2016, University of Minnesota Press,
ISBN: 9781517901424, 176 pagina's,
€ 25,99



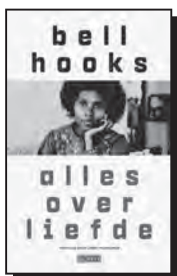
Lois Shearing
PINK PILLED
Women and the Far-Right

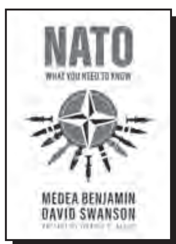
Het lijkt wel alsof we in een spiegelperiode leven van wat we de jaren zestig of zeventig noemden: Wilders, Musk, Peterson, Erdohan, Milei, Orbán.'*You don't need a weatherman to know which way the wind blows*': naar rechts. Helaas zijn *incels*, andere gefrustreerde mannen en reactionaire politici niet de enigen die zich bekeerd hebben tot de *manosphere* en extreemrechts.

Pink Pilled vertelt over de levens en visies van vrouwen die zich inlaten met de huidige extreemrechtse opleving. Wat voor redenen kunnen vrouwen hebben om hierin mee te gaan? Volgens Shearing onder andere de volgende: het geloof in de antifeministische, transhatende *backlash*; witheid en daarmee belang zien in het racisme van deze bewegingen; het geld dat er te verdienen valt met het online zetten van gerelateerde content nu de markt voor gezondheid en yoga nogal verzadigd is; en enthousiast binnengehaald worden door de mannen in de beweging in wiens belang het is om niet helemaal uitsluitend uit witte mannen te bestaan.

Bij tijden lokt het uit tot een ongemakkelijke lach en de gedachte dat deze visies zo ongeloofwaardig zijn dat ze toch – toch? – nergens toe kunnen leiden, maar Shearing hoopt ons, door inzicht in deze bewegingen te geven, ook handvatten te bieden om ertegenin te gaan.

2024, Manchester University Press,
ISBN: 9781526170699, 231 pagina's,
€ 19,-







bell hooks
ALLES OVER LIEFDE

In *Alles over liefde* (*All about Love*, vertaald door Jenny Mijnhijmer) vertelt hooks (1952-2021) over de trieste situatie dat we leven in een cultuur waarin liefde beperkt wordt tot individuele romantische relaties maar waarin het structureel ontbreekt aan liefde voor elkaar, aan solidariteit en gemeenschap.

Hooks was – een generatie na Lorde – ook een voorloper in het denken over intersectionaliteit, over de verbanden tussen racisme, (hetero)-seksisme, klassisme, uitbuiting, kolonialisme maar ook de vele vormen van verzet, solidariteit en liefde.

Een interessant conflict in hooks' werk is dat tussen haar radicale politiek en het christendom. Ze is uitgesproken en kritisch op de patriarchale en repressieve erfenis van die religie maar heeft het ook veel over de overlap tussen (christelijke) naastenliefde en (linkse) solidariteit en over de bevrijdende mogelijkheden van bepaalde vormen van spiritualiteit: 'Liefde zorgt ervoor dat we ons levender voelen [...] een echo van de Bijbelse verklaring "wie niet liefheeft, kent God niet."'

Uiteraard is het geen nieuwe titel (hooks leeft sinds 2021 niet meer en *All about Love* kwam voor het eerst in 1999 uit) maar hooks is nog altijd, en altijd weer opnieuw, het lezen meer dan waard.

2024, De Geus, ISBN: 9789044547702, 237 pagina's, € 20,99

Medea Benjamin en David Swanson-
NATO
What you need to know

Niet vergeten: de NAVO is nog altijd de vijand. En dat dat niks afdoet aan hoezeer Poetin dat ook is.

Als ik met mijn kinderen kijk naar het Jeugdjournaal valt me vaak op dat er in dat programma met meer empathie – iets van solidariteit soms ook – bericht wordt gedaan over de genocide in Palestina, maar dat er over de NAVO ook letterlijk gezegd wordt dat het een organisatie is die 'vrede en veiligheid in de wereld wil garanderen'. Wat een farce, voor een club die is ontstaan als het militaire samenwerkingsverband tussen de kapitalistische landen, en dat in principe nog steeds is.

'Vrede en veiligheid' misschien voor de rijkere landen die de rest van de wereld uitbuiten, zoals dat nog maar enkele decennia geleden voor iedereen die links dacht duidelijk was. Dit handzame boekje geeft je de argumenten om die mening ook in de huidige periode staande te houden.

2024, OR Books, ISBN: 9791682195208, 148 pagina's, € 18,85

Paul Stephan
LINKS NIETZSCHEANISMUS

Over Nietzsche heb ik het hier wel eens vaker gehad – mijn indruk is nog steeds dat er veel terechte kritieken op hem bestaan – antisociaal en berucht om zijn anti-empathie – maar dat het de plank misslaat om hem te presenteren als het voorwerk voor het nazisme en latere rechtse stromingen. Ja, die hebben gebruik gemaakt van zijn verachting voor wat hij als zwakte zag, maar probeer Nietzsche eens te lezen zonder tenminste geamuseerd en misschien opgezweept te raken door zijn gepassioneerde verzet tegen wetten en regels en tegen beklemmende maatschappelijke banden en tegen het idee dat de wereld zelfs maar in wetten en regels gevangen kan worden.

Paul Stephan is niet zonder kritiek op Nietzsche maar doet een poging om zijn denken niet door rechts te laten *coupen* en het – met haar opzwepende, geestige karakter – in te zetten voor emancipatie en bevrijding. Of zijn verhaal overtuigt – tenminste in het belichten van bruikbare concepten of de gedrevenheid in Nietzsche's werk – laat ik graag aan de lezer.

2022, Schmetterling Verlag, ISBN: 3896570897, 134 pagina's, € 17,-

Al de besproken boeken zijn te verkrijgen en bestellen bij de betere boekhandels (Rosa te Groningen, Boekhandel Opstand te Den Haag en Fort van Sjakoo te Amsterdam). Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de enige alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken dáár. Ⓐ

Fort van Sjakoo, Jodenbreestraat 24, Amsterdam, 020-6258979, info@sjakoo.nl, sjakoo.nl

HAANTJES VOOR GAZA?

Tekst Tups

Zomaar een doordeweekse dag, ergens in de trein tussen twee steden in het westen des lands. Op weg naar een vroege dagdienst zit ik lekker in het ochtendzonnetje. Opeens wordt mijn gedachteloze gestaar uit het raam opgevrolijkt door flarden van leuzen van een pro-Palestijns protest. Geluid tegen genocide. Een paar bankjes voor me zit een groepje jongeren. Glimlachend luister ik mee naar hun gesprek over de hartverscheurende toestand in Gaza en over de noodzaak van protest. Als een jonge meid zich zelfs afvraagt 'als wij het niet doen, wie dan wel?', zie ik dat veel meer mensen met een glimlach toehoren. Tegenover het groepje bij Gaza betrokken jongeren zit een andere jongeling, wiens kleding en haardracht getuigt van een lef om er anders uit te durven zien dan volgens de gangbare normen der mannelijkheid. Het lange haar beweegt langzaam mee met het instemmend geknik.

Aangekomen op Rotterdam Centraal staat iedereen op. Opeens schuift er een sombere wolk voor de zon en verandert mijn glimlach in een waakzame alertheid. Twee jongens uit de 'Gaza-groep' komen recht tegenover de 'langharige-met-lef'. Om deze vervolgens met onverholen misprijzen van top tot teen te bekijken. Om, nog een stapje dichterbij, proberend zo intimiderend mogelijk te kijken. Klassiek passief-agressief haantjesgedrag. De persoon des aanstoots is er gelukkig niet van onder de indruk, zo lijkt het, verblikt of verbloost niet en verlaat met opgeheven hoofd de trein.

Ik blijf in verwarring achter. Opeens boos en teleurgesteld. Noem het naïef, noem het valse romantiek, maar ik blijft hopen dat als iemand zich bewust is van onrecht en onderdrukking dit niet beperkt blijft tot één aspect. Alsof het leven uit volledig losse flodders bestaat. Alsof de ene onderdrukking erger is dan de andere. Noem het jeugdsentiment, noem het een luxeprobleem, maar sindsdien krijg ik het ouwe nummer 'Unity of Oppression' van de Amerikaanse groep Consolidated niet meer uit m'n kop. Een schrale troost, die deze dag nooit meer zo zonnig maakte als ze begon. Het past bij de hoeveelheid commotie en selectieve verontwaardiging die rond de stellingname van artiesten als Bob Vylan, Kneecap en Douwe Bob naar voren kwam de afgelopen weken. Laat maar weer eens zie hoe cultuur en verzet, toen en nu, vervlochten zijn. Sommige nummers blijven helaas eeuwig actueel. Ⓐ

'Unity of Oppression'
LP: *Friendly Fa$cism*
Consolidated

[Bobby Seale]
'We don't hate nobody because of their color.
We don't hate – We don't hate nobody because of their color.
We don't hate – We don't hate nobody because of their color. We hate OPPRESSION!'

The history of oppression
You know we can't erase it
In a pop song
But the facts we gotta face it

Men rape women and man rapes the environment
And people with opposed religious views are violent

How can we advance with a memory so short?
We live in a society that kills animals for sport
And how can we discuss gender, class or race
When we can't respect the rights of lesbians and gays?

[Harvey Milk]
'Racism, homophobia, xenophobia...
We must destroy the myths once and for all and shatter them. We must continue to speak out.'

In our efforts to make a difference, we specialize
But the contradiction arise, we fail to realize
The damages done to the Native American
These singular issues I just can't understand
How can you love one and have hatred for another?
You torture your sisters while saying peace to your brothers
As long as we insist on being so aggressive, we will continue to play
the role of the oppressor.

When men and women, straight and gay, whites and non-whites
Begin to unite
When humans can treat non-human species with fairness and dignity
Then, only then is there unity... of oppression

Gotta understand the concept of unity... of oppression

Make a sacrifice for the price of unity

Gotta understand the concept of unity... of oppression
Make a sacrifice for the price of unity

To all the white liberals and non-white militants
That over-simplify the impact of prejudice
Blame it on the whites and you're right but it keeps us divided
That agenda becomes short-sighted

I hear you condemning all racist sentiments
And then I hear you making anti-Semitic comments
Instead of allowing one type of equality
We place the blame on each other

Yeah, we should be expanding our scope
Of understanding and hope
Just posing some questions
And make some suggestions.

We don't claim to speak from a position of authority
We only want one thing, and that's unity… of oppression

We don't hate nobody because of their color.
We hate oppression
Gotta understand the concept of unity… of oppression
We are all brothers and sisters no matter what species and what
genes
Make a sacrifice for the price of Unity.
Animal rights now!

We don't hate nobody because of their color.
We hate oppression
Gotta understand the concept of unity… of oppression
We are all brothers and sisters no matter what species and what
genes
Make a sacrifice for the price of unity
Don't kill any animal!

We are all brothers and sisters no matter what species and what
genes. Don't kill any animals! Unity... of oppression
Everything has the right to live and everything has a purpose.

BRIEVENRUBRIEK

In deze rubriek een ingezonden brief gericht aan de *Buiten de Orde (BdO)*. Het betreft een beschrijving van hoe een woningcorporatie (Woonzorg Nederland) respectloos met huurders omgaat. Dit is een voorbeeld van hoe mensen klem komen te zitten tussen de verder geliberaliseerde samenleving waarbij de commerciële markt heer en meester is geworden over al onze publieke voorzieningen. Voor deze markt is winstbejag het enige doel. Met het plaatsen van deze brief wil de redactie een oproep doen aan de lezers van de *BdO* om vergelijkbare ervaringen te delen. Deze inzendingen passen wellicht perfect in de komende HOLO-campagne (huur omlaag, loon omhoog) die op het komende Vrije Bond-congres gepresenteerd zal worden. Ⓐ

WONINGCORPORATIES

Sedert de liberalisering van de woningmarkt in de jaren negentig als onderdeel van de devolutie van de macht door rechtse neoliberalen – en een terugtredende overheid – werden ook woningcorporaties op zichzelf teruggeworpen. Zij kwamen wel in een steeds sterkere machtspositie ten opzichte van de huurders die zich geconfronteerd zagen met een afkalvend rechtsbijstandssysteem. Exemplarisch hierin is Woonzorg Nederland dat zich eind jaren negentig richtte op verhuur aan bejaarde huurders. Doelbewust een kwetsbare doelgroep waar ze makkelijk overheen walsen en wiens huurrechten vaak worden geschonden. In het oog springend is onder meer het wanbeheer en nalatigheid bij langdurig defecte liften. Dat wordt dan afgedaan met ontoereikende zeer risicovolle trapliften in het trappenhuis. Of er wordt vanwege wanbeheer met liften voor tonnen over de balk gesmeten.

Het bestuur, hoofdkantoor te Amstelveen, voert een machtspolitiek jegens bejaarde huurders. Zij worden bij mondigheid zwaar geïntimideerd en zelfs op basis van louter laster en dossiervervalsingen bedreigd met woninguitzetting. Of actievoerende bejaarden worden zelfs bedreigd met een knokploeg voor de deur. Of de 'actievoerder', of degene die met wetsartikelen voor zijn rechten opkomt, wordt voor 'gek' verklaard, passend bij een totalitair regime.

Malversaties met servicekosten et cetera, zijn niet van de lucht. En gebreken aan de woning wil zij vaak op de huurder afwikkelen, wat in strijd is met het huurrecht. Geweten en persoonlijke verantwoordelijkheid van de medewerkers worden belichaamd in een externe instantie: Woonzorg, onderworpen aan de vereiste denk- en gedragswijzen van het machtsbeluste bestuur, veelal van VVD-signatuur. Verder, regiomanagers die alles en iedereen op tirannieke wijze naar hun hand zetten. De doeltreffendheid van dit wanbeleid stompt bij iedere ondergeschikte medewerker het ware inzicht af, alle feiten die het bevat hebben deel aan de repressieve kracht van het geheel. Hun identificatie hiermee is geen illusie, maar werkelijkheid. Deze werkelijkheid echter vormt een hoger stadium van de vervreemding, in een vervreemd bestaan. Zij verworden tot slaafse marionetten, hun ziel verkocht aan de duivel. Natuurlijk is dit systeem juist kenmerkend voor onze gehele kapitalistische bureaucratische machtscultuur.

Verhuurder Woonzorg Nederland kent overigens een autoritaire managementcultuur met een transactionele organisatiestructuur volgens Angelsaksisch model. Het bestuur gedraagt zich als een geprivilegieerde gesloten kaste zonder enige zelfreflectie. Ze schofferen het huurrecht, je grondrechten, het strafrecht en de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming, red.). Ze houden er hun eigen 'morele en juridische' codex op na. De noden van de bejaarde huurders delven het onderspit, want dat laat zich niet vatten in hun begroting. Het bestuur wordt gedreven door erkenningsdrang, machtsdrang en vernietigingsdrang, op gewetenloze wijze. Puur een infaam kapitalistisch project dat onteigend zou moeten worden.

Strijdbare groet, Jan

UITGANGSPUNTEN DE VRIJE BOND

1. De Vrije Bond gaat uit van en streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.
2. De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
   - gelijkwaardigheid van alle mensen;
   - autonomie van het individu;
   - zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme;
   - een goed milieu en een vitale natuur;
   - de afschaffing van alle vormen van gezag (bijvoorbeeld op economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel gebied);
   - de opbouw van een vrije samenleving zonder klassen, staten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.
3. De totstandkoming van een vrije samenleving kan onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën, en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.
4. Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hiertegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd.
5. De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen is inherent daaraan.
6. De Vrije Bond biedt geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving, alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar kunnen leren en kunnen samenwerken.
7. De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen.



WORD LID VAN DE VRIJE BOND

Word lid van de Vrije Bond!
Ontvang *Buiten de Orde* viermaal per jaar!

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen € 0 t/m € 500:
€ 2,- per maand
Inkomen € 500 t/m bijstand:
€ 4,- per maand
Inkomen bijstand t/m minimumloon:
€ 6,- per maand
Inkomen hoger dan minimumloon:
€ 8,- per maand
(meer is ook welkom)

Geef je op via: vrijebond.nl/word-lid

Je contributie kun je overmaken op:
IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGB NL2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam


bla bla onhandig gebaar
Waarom hèbben mensen het hierover?
bla bla Nazi-groet

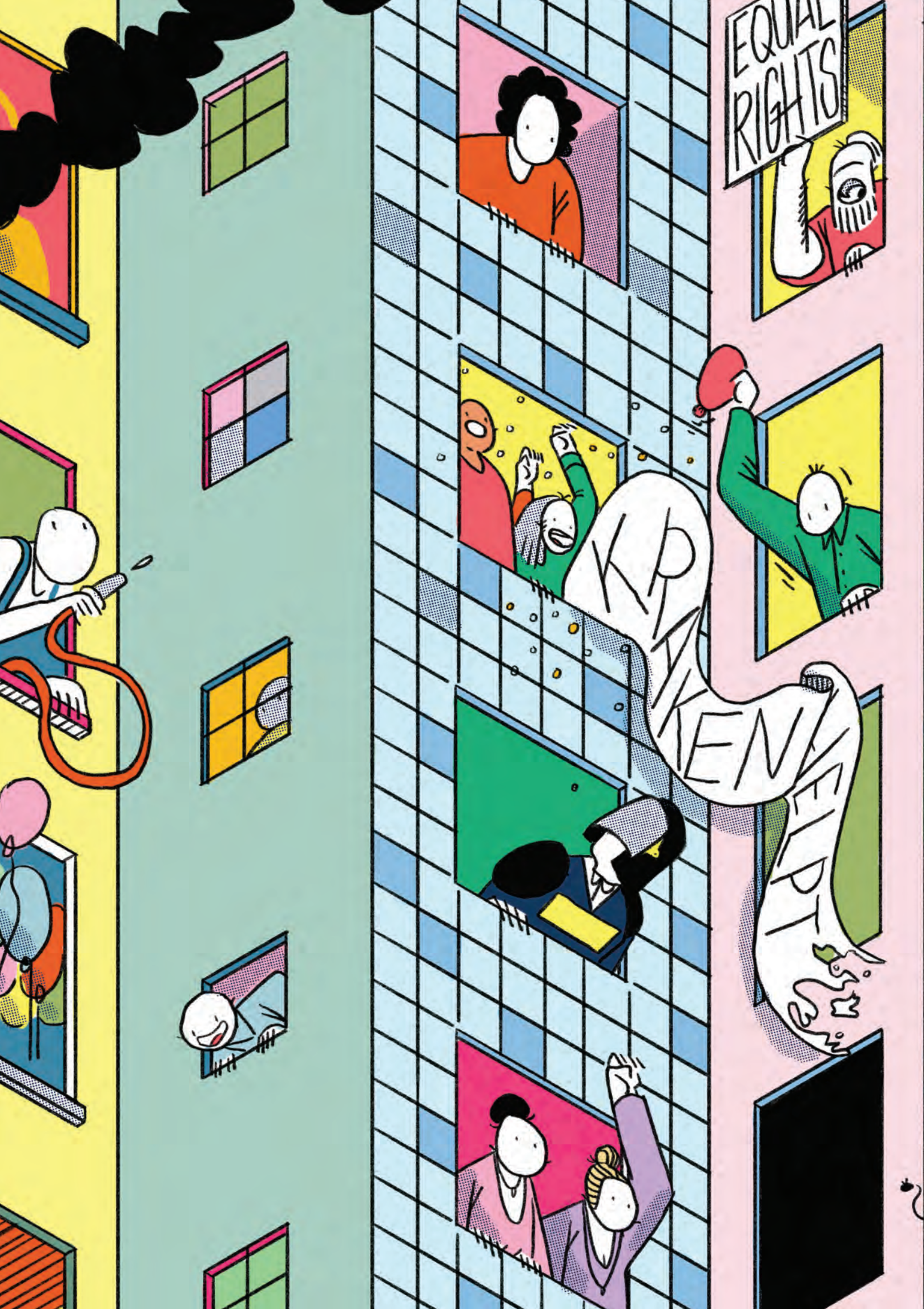

het is toch zeker niet in ons belang om die discussie überhaupt te valideren...
bla bla Romeinen bla bla bla
bla bla bla bla bla


We WETEN al wat er gaande is- waarom zou een REDELIJK mens zijn politieke energie VERSPILLEN aan zo'n DOORZICHTIGE aflei-






w-weet je, ik denk eigenlijk dat bla bla bla bla bla
bla bla bla bla
bla bla bla bla bla


EQUAL RIGHTS